

Hallituksen esitys eduskunnalle Euroopan vakausmekanismista tehdyn sopimuksen muuttamisesta tehdyn sopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Euroopan vakausmekanismin perustamisesta tehdyn sopimuksen muuttamisesta Belgian kuningaskunnan, Saksan liittotasavallan, Viron tasavallan, Irlannin, Helleenien tasavallan, Espanjan kuningaskunnan, Ranskan tasavallan, Italian tasavallan, Kyproksen tasavallan, Latvian tasavallan, Liettuan tasavallan, Luxemburgin suurherttuakunnan, Maltan tasavallan, Alankomaiden kuningaskunnan, Itävallan tasavallan, Portugalin tasavallan, Slovenian tasavallan, Slovakian tasavallan ja Suomen tasavallan välillä 27.1.2021 ja 8.2.2021 tehdyn sopimuksen sekä lain, jolla saatetaan voimaan sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset.

Sopimuksessa kehitetään Euroopan vakausmekanismin toimintaa. Keskeiset muutokset nykytilaan koskevat pankkien yhteisen kriisinratkaisurahaston yhteisen varautumisjärjestelyn toteuttamista Euroopan vakausmekanismista, ennalta varautuvan rahoitusavun kelpoisuuskriteerien muuttamista sekä velkakestävyysarviointia ja velkajärjestelymenettelyjä.

Sopimus tulee voimaan päivänä, jona kaikki allekirjoittajat ovat tallettaneet ratifioimis- tai hyväksymiskirjat. Esitykseen sisältyy lakiehdotus sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana sopimuksen tultua voimaan.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
PERUSTELUT	3
1 Asian tausta ja valmistelu	3
1.1 Tausta.....	3
1.2 Valmistelu.....	3
2 Sopimuksen tavoitteet.....	5
3 Keskeiset ehdotukset.....	5
4 Esityksen vaikutukset	5
4.1 Yleistä.....	5
4.2 Yhteisen kriisinratkaisurahaston yhteisen varautumisjärjestelyn toteuttaminen	6
4.3 EVM:n ennalta varautuvan rahoitusavun välineiden kehittäminen	7
4.4 Velkakestävyys ja velkajärjestelymenettelyt.....	7
4.5 ERVV:n tukien siirto	8
4.6 Suomen vastuut.....	9
4.7 Koronaviruskriisiä koskevat EU-tason toimet.....	13
4.8 Yhteenveto EU-jäsenyyteen liittyvistä pääasiallisista vastuista	14
5 Sopimuksen määräykset ja niiden suhde Suomen lainsäädäntöön	15
6 Voimaantulo	23
7 Ahvenanmaan maakuntapäivien suostumus	23
8 Suhde muihin esityksiin.....	23
9 Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus ja käsittelyjärjestys	23
9.1 Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus.....	23
9.2 Käsittelyjärjestys.....	24
LAKIEHDOTUS	28
Laki Euroopan vakausmekanismin perustamisesta tehdyn sopimuksen muuttamisesta tehdystä sopimuksesta.....	28
SOPIMUSTEKSTI	29

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Euroalueeseen kuuluvat jäsenvaltiot sopivat toimista talous- ja rahaliiton (jäljempänä *EMU*) kehittämiseksi päämiestasolla joulukuussa 2012. Joulukuussa 2014 kaikkien EU-maiden päämiehet vuorostaan sopivat, että komission puheenjohtaja yhdessä eurohuippukokouksen puheenjohtajan, euroryhmän puheenjohtajan, Euroopan parlamentin puhemiehen sekä Euroopan keskuspankin (jäljempänä *EKP*) pääjohtajan kanssa laatisivat asiasta raportin. Viiden puheenjohtajan raportti valmistui kesäkuussa 2015. Painopiste on tämän jälkeen ollut nykyisten unionin perussopimusten puitteissa toteuttavissa olevissa konkreettisissa kehittämistoimissa, kuten pankki- ja pääomamarkkinaunionin kehittämisessä.

Osana EMUn kehittämisprosessia komissio antoi 6.12.2017 asetusehdotuksen Euroopan valuuttarahaston perustamisesta. Asetusehdotus ei saanut kannatusta jäsenvaltioilta, joten sen käsittely neuvostossa lopetettiin ja aloitettiin neuvottelut Euroopan vakausmekanismin (jäljempänä *EVM*) kehittämisestä sen perustamisesta solmitun hallitustenvälisen sopimuksen pohjalta. Kesäkuussa 2018 eurohuippukokous teki periaatepäätöksen siitä, että pankkien yhteisen kriisinratkaisurahaston yhteinen varautumisjärjestely toteutetaan EVM:stä. Euroryhmä saavutti 3.12.2018 EVM:n kehittämistä koskevista pääpiirteistä yhteisymmärryksen, jonka eurohuippukokous vahvisti 14.12.2018.

1.2 Valmistelu

Sopimuksen valmistelu

Neuvottelut EVM-sopimukseen tehtävistä muutoksista aloitettiin alkuvuonna 2019. Euroryhmä saavutti 13.6.2019 laajan yhteisymmärryksen EVM-sopimukseen tehtävistä tarkistuksista ja eurohuippukokous vahvisti saavutetun sovun 21.6.2019. Euroryhmä käsitteli 4.12.2019 lisäksi muutoksia, joita EVM-sopimuksen tarkistaminen edellyttää siihen liittyviin teknisiin asiakirjoihin ja ohjeisiin. Euroryhmä saavutti 30.11.2020 lopullisen sovun sopimuskokonaisuudesta. Eurohuippukokous vahvisti neuvottelujen lopputuloksen 11.12.2020.

Viron edustajaa lukuun ottamatta euromaiden pysyvät edustajat Euroopan unionissa allekirjoittivat 27.1.2021 sopimuksen EVM-sopimukseen tehtävistä muutoksista (jäljempänä *muutosso-pimus*). Viron hallitusvaihdoksesta johtuen maan edustaja allekirjoitti sopimuksen vasta 8.2.2021.

Lisäksi EVM ja komissio vahvistivat keskenään 14.11.2018 yhteistyöpöytäkirjan, joka tarkoitus on täydentää EVM-sopimukseen tehtäviä muutoksia täsmentämällä niiden välistä työnjakoa.

Kansallinen valmistelu

Muutossovimusta on valmisteltu virkatyönä valtiovarainministeriössä.

Suomen yleisiä kantoja ja edellytyksiä talous- ja rahaliiton viimeisteleminen on esitetty valtioneuvoston selvityksessä E 80/2017 vp, valtioneuvoston jatkoselvityksessä EJ 26/2018 vp, valtioneuvoston kirjelmässä U 5/2018 vp sekä valtioneuvoston jatkoselvityksessä EJ 5/2019 vp. Yhteiseen varautumisjärjestelyyn liittyviä neuvotteluja on kuvattu ja sitä koskevia kantoja on

esitetty valtioneuvoston selvityksessä E 43/2017 vp, valtioneuvoston jatkoselvityksessä EJ 15/2018 vp, valtioneuvoston selvityksessä E 45/2019 vp, valtioneuvoston jatkoselvityksessä EJ 2/2020 vp sekä valtioneuvoston kirjelmässä U 15/2020 vp. Lisäksi yhteisen varautumisjärjestelyn aikaistetun käyttöönottamisen kantoja ja edellytyksiä on esitetty valtioneuvoston selvityksessä E 138/2020 vp.

Suomi on suhtautunut myönteisesti EVM:n kehittämiseen. Suomi pyrki neuvotteluissa entisestäänkin selkeyttämään ehtoa, jonka mukaan EVM:n tukirahoitus on käytettävissä vain, jos lainanottajan velkakestävyys on ensin varmistettu, tarvittaessa sijoittajavastuuta hyödyntäen. Suomen tavoitteena oli myös, että EVM:n rahoituksen ehtojen muutoksilla kannustetaan tuen oikea-aikaiseen hakemiseen tuen määrän rajaamiseksi.

Suomi tuki kriisinratkaisurahaston yhteisen varautumisjärjestelyn perustamista EVM:n yhteyteen. Suomi katsoi, että yhteisen varautumisjärjestelyn nimellinen enimmäismäärä ja luottoliitin koko (nostettavissa olevien luottojen yhteenlaskettu enimmäismäärä) ovat selkeitä ja rajaavat riittävästi varautumisjärjestelyyn liittyviä riskejä. Suomi edellytti varautumisjärjestelyyn liittyvissä päätöksissä lähtökohtaisesti aina yksimielisyyttä ja päätöksiin liittyvien kansallisten parlamentaaristen menettelyjen kunnioittamista.

Eduskunnan kannanotto EVM-rahoitustukiohjelmasta päättämisestä

Tarkastusvaliokunta päätti kokouksessaan 24.5.2017 antaa mietinnön valvonta-aiheestaan Edus-kunnan budjetti- ja valvontavalta (TrVM 9/2017 vp). Mietinnön pohjalta eduskunta hyväksyi kannanoton, jonka mukaan eduskunta edellyttää, että hallitus selvittää tarpeen lakimuutoksille, joiden perusteella uusista Euroopan vakausmekanismien (EVM) rahoitustukiohjelmista päättäminen on koko eduskunnalla, mikäli Euroopan vakausmekanismien rooli säilyy nykymuotoisena ja sen päätöksentekoon kuuluvat jäsenmaiden kannanotot (EK 37/2017 vp).

Hallituksen vuosikertomusten liitteessä 3, viimeksi kertomuksessa K3/2021 vp, todetaan eduskunnan kannanoton osalta, että EVM-sopimuksen muutoksiin sisältyy asioita, joiden voimaan saattaminen edellyttää eduskunnan hyväksyntää. Tässä yhteydessä voidaan arvioida tarvetta muuttaa uusista rahoitustukiohjelmista päättämistä koskevaa menettelyä.

Perustuslakivaliokunta on katsonut, että EVM-asiat ovat selvästi EU-asioita (PeVL 1/2011 vp). EVM:n rahoitustukiohjelmista tehtävät päätökset ovat siten perustuslaissa tarkoitettuja EU-asioita, joiden käsittelystä eduskunnassa säädetään perustuslain 96 ja 97 §:ssä.

Perustuslain 96 §:n mukaisesti eduskunta käsittelee ehdotukset sellaisiksi säädöksiksi, sopimuksiksi tai muiksi toimiksi, joista päätetään EU:ssa ja jotka muutoin perustuslain mukaan kuuluvat eduskunnan toimivaltaan. Valtioneuvoston on toimitettava kirjelmällään tällainen ehdotus eduskunnalle viipymättä siitä tiedon saatuaan eduskunnan kannan määrittelyä varten. Ehdotus käsitellään suuressa valiokunnassa ja yleensä yhdessä tai useammassa muussa sille lausuntonsa antavassa valiokunnassa. Suuri valiokunta voi tarvittaessa antaa ehdotuksesta lausunnon valtioneuvostolle. Puhemiesneuvosto voi päättää tällaisen asian ottamisesta keskusteltavaksi myös täysistunnossa, jolloin eduskunta ei kuitenkaan tee päätöstä asiasta.

Perustuslain 97 §:n mukaan eduskunnan ulkoasiainvaliokunnan tulee pyynnöstään ja muutoinkin tarpeen mukaan saada valtioneuvostolta selvitys ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa koskevista asioista. Eduskunnan suuren valiokunnan tulee vastaavasti saada selvitys muiden asioiden valmistelusta Euroopan unionissa. Puhemiesneuvosto voi päättää selvityksen ottamisesta keskusteltavaksi täysistunnossa, jolloin eduskunta ei kuitenkaan tee päätöstä asiasta.

EVM:stä on myönnetty kolme rahoitustukiohjelmaa: Espanjalle vuonna 2012, Kyprokselle vuonna 2013 sekä Kreikalle vuonna 2015. Yhtäkään ohjelmista ei otettu keskusteltavaksi täysistunnossa.

EU-asioiden käsittelystä eduskunnassa säädetään perustuslaissa, joten EVM:n rahoitustukiohjelmien hyväksymisestä täysistunnossa ei ole mahdollista säätää tavallisella lailla.

Euroopan rahoitusvakausvälineestä (jäljempänä *ERVV*) myönnettyihin rahoitustukiohjelmiin liittyi kansallinen menettely, josta säädetään Euroopan rahoitusvakausvälineelle annettavista valtioneuvoston päätösten myöntämisestä, valtioneuvosto antaa asiasta eduskunnalle tiedonannon. Eduskunta ei tiedonannon perusteella oikeudellisesti päättänyt *ERVV*:n rahoitustukiohjelmista, vaan tiedonantomenettely liittyi kansalliseen *ERVV*:n varainhankinnalle myönnettävää valtioneuvoston päätöksentekoon. Valtioneuvoston myöntäminen puolestaan oli välttämätöntä, jotta *ERVV*:n hallitus pystyi myöntämään rahoitustukiohjelman, koska *ERVV*:n toiminta perustuu euromaiden sen varainhankinnalle myöntämiin takauksiin.

EVM toimii pääoman varassa, ei jäsentensä myöntämien takausten varassa. EVM:n rahoitustukiohjelmissä koskevassa päätöksenteossa ei ole mitään sellaista vaihetta, johon liittyisi erillinen kansallinen päätöksentekomenettely. Kaikki rahoitustukiohjelmien myöntämiseen liittyvät päätöksentekovaiheet kuuluvat perustuslain 96 ja 97 §:n soveltamisalaan. EVM:n rahoitustukiohjelmista päättämisen säätäminen täysistunnon tehtäväksi edellyttäisi perustuslain muuttamista.

Ottaen huomioon perustuslakivaliokunnan lausuntokäytäntö EVM-sopimuksen vaikutuksesta eduskunnan tiedonsaanti- ja vaikutusmahdollisuuksien asianmukaiseen turvaamiseen ja budjettiltaaltaan (esimerkiksi PeVL 1/2011 vp, PeVL 25/2011 vp, PeVL 13/2012 vp) ei ole tarpeen säätää erillistä, perustuslain 96 ja 97 §:stä poikkeavaa EVM:n rahoitustukiohjelmien hyväksymismenettelyä.

2 Sopimuksen tavoitteet

EVM-sopimukseen tehtävien muutosten tavoitteena on vahvistaa EVM:n kykyä tunnistaa ja osin myös ehkäistä tulevia kriisejä. Sopimusmuutosten tavoitteena on lisäksi vahvistaa tuen myöntämisen ehtoa siitä, että tuenhakijan julkisen velan on oltava kestävä, sekä tehostaa velan kestävyysluotettavuuden arviointia. Sopimuksella pyritään myös parantamaan ennalta varautuvan rahoitustuen tehokkuutta. Sopimuksen tarkoituksena on turvata pankkien kriisinratkaisurahaston rahoitus tilanteissa, joissa kriisinratkaisurahaston omat varat ovat ehtyneet tai eivät riitä sovittujen toimien toteuttamiseen. Sopimuksella pyritään myös helpottamaan *ERVV*:n maksaman rahoitustuen mahdollista siirtoa EVM:ään.

3 Keskeiset ehdotukset

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi muutossopimuksen. Esitys sisältää myös ehdotuksen niin sanotuksi blankettilaiksi, jolla saatetaan voimaan muutossopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset.

4 Esityksen vaikutukset

4.1 Yleistä

Muutossopimuksen keskeiset vaikutukset liittyvät pankkien yhteisen kriisinratkaisurahaston yhteisen varautumisjärjestelyn toteuttamiseen EVM:stä, pankkien suoran pääomitusvälineen

poistamiseen rahoitustukivälineistöstä, ennalta varautuvan rahoitusavun muutoksiin sekä velkakestävyysarviointia ja velkajärjestelymenettelyjä koskeviin muutoksiin.

Suomen valtiontalouden näkökulmasta EVM:n rahoitustuesta aiheutuvat riskit liittyvät pääosin EVM:n vaadittaessa maksettavaan pääomaan ja jo maksettuun pääomaan. Taloudellisia vaikutuksia tai lisävastuita ja -sitoumuksia voisi syntyä tilanteessa, jossa tukea saanut jäsenvaltio tai kriisinratkaisuneuvosto ei maksa sovitusti takaisin saamaansa tukea. Suomi voisi tällöin joutua maksamaan lisää pääomaa EVM:lle. Suomen vastuiden ehdoton enimmäismäärä on 12,55 miljardia euroa, josta 1,43 miljardia euroa on jo maksettu. EVM:n ja sitä kautta euroalueen jäsenvaltioiden riskiä rajaa se, että EVM:llä on etuoikeutetun velkojan asema suhteessa muihin velkoihin heti Kansainvälisen valuuttarahaston (*International Monetary Fund*, jäljempänä *IMF*) jälkeen.

Euromaille EVM:n myöntämästä rahoitustuesta ja lainoista aiheutuvia vastuita ja riskejä rajoitetaan pääasiallisesti vahvalla pääomarakenteella, ensisijaisella velkoja-asemalla (IMF:n jälkeen), tuen myöntämisen ehtona olevalla velan kestävyysarvioinnilla edellytyksellä sekä välinekohtaisesti määräytyvällä ehdollisuudella. Yksimielisen päätöksenteon vaatimuksella turvataan jäsenmaiden budjettisuvereniteettia. EVM-sopimuksen muutosten mukaisesti vahvistetuilla velkajärjestelymenettelyillä, hinnoittelun ja kannustimien muutoksilla sekä ennalta varautuvan rahoitusavun myöntämisen ehtojen tiukentamisella voidaan entistä tehokkaammin hallita rahoitusavusta syntyviin vastuisiin liittyviä riskejä.

4.2 Yhteisen kriisinratkaisurahaston yhteisen varautumisjärjestelyn toteuttaminen

Riskien kannalta merkitystä on sillä, kuinka suuri osa EVM:n lainanantokyvystä varataan riskipitoiseen rahoitustukeen, kuten pankkisektorin tukemiseen varautumisjärjestelyn myötä. Myös luottoluokittajat kiinnittävät erityistä huomiota tähän arvioidessaan EVM:n luottokelpoisuutta.

Tuesta aiheutuvien riskien kannalta on lisäksi huomioitava myös se, että vaikka kriisinratkaisuneuvosto on Euroopan unionin virasto, sen talousarvio ei Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 806/2014 (jäljempänä *SRM-asetus*) 58 artiklan mukaan ole osa unionin talousarviota eikä sen toimintaa rahoiteta unionin talousarviosta vaan pankkiunionin alueella toimiluvan saaneilta pankeilta kerättävillä hallintomaksuilla. Unionin talousarvion on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 310 artiklan mukaan oltava tasapainossa.

SRM-asetuksen 67 artiklan mukaan unionin talousarvion varojen tai kansallisten talousarvioiden varojen ei missään olosuhteissa katsota kattavan vastuuta kriisinratkaisurahaston menoista tai tappioista. Kriisinratkaisuneuvoston luottokelpoisuus perustuu yksinomaan sen kykyyn kerätä lakisääteisiä vakaussmaksuja kaikilta pankkiunionin alueella toimiluvan saaneilta pankeilta.

Varautumisjärjestelyn käyttöönoton yhteydessä kumotaan EVM:n pankkien suoran pääomituksen välinettä koskevat hallintoneuvoston päätökset. Yksittäiseen pankkiin liittyvän vastapuoliriskin poistumisen myötä EVM:n riskiaseman voidaan katsoa parantuvan. Edellytyksenä kuitenkin on, että kriisinratkaisuneuvosto pystyy keräämään EVM:stä nostamiensa lainojen takaisinmaksun edellyttämät maksut pankeilta laina-ajan kuluessa. Kriisinratkaisurahasto on pankkiunionin lainkäyttöalueella toimivien pankkien rahoittama ja täten rahastoa hallinnoivan kriisinratkaisuneuvoston luottokelpoisuus riippuu pankkien kyvystä maksaa lakisääteisiä vakaussmaksuja, joista erityisesti ylimääräisiin jälkikäteen suoritettaviin vakaussmaksuihin liittyy voimakas myötäsiklisyys. Vakaussmaksujen kerääminen voi olla huomattavan hankalaa kriisitilanteissa tai välittömästi niiden jälkeen.

Varautumisjärjestelyn käyttöönoton myötä pankkien suora pääomitusväline poistetaan EVM:n hallintoneuvoston päätöksellä. Suoran pääomitusvälineen enimmäismääräksi on määritetty 60 miljardia euroa. Välineen riskipitoisen luonteen vuoksi luottoluokittajat kuitenkin katsoivat sen käytön sitovan EVM:n lainanantokykyä hieman yli kolminkertaisesti eli noin 186 miljardia euroa, jotta EVM säilyttäisi korkeimman luottoluokituksen siinä tapauksessa, että välineeseen varattu 60 miljardia euroa käytetään kokonaisuudessaan. Luottoluokittajat ovat ilmaisseet, että varautumisjärjestely nähdään huomattavasti vähäriskisempänä ja sen vaikutus EVM:n lainanantokyvyn määrään on siten huomattavasti vähäisempi.

4.3 EVM:n ennalta varautuvan rahoitusavun välineiden kehittäminen

EVM:n ennalta varautuvan rahoitusavun välineisiin eli ennalta varautuvan ehdollisen luottoon (*Precautionary Conditioned Credit Line*, jäljempänä *PCCL*) ja laajennettuihin ehtoihin perustuvaan luottoon (*Enhanced Conditions Credit Line*, jäljempänä *ECCL*) muutossopimuksella tehtävät muutokset luovat kannustimet tuen nopeampaan takaisinmaksuun ja ehtojen jatkuvaan noudattamiseen.

Ennalta varautuvasta rahoitusavusta tehtävien nostojen todennäköisyyttä pienentävät tiukennukset tuen saamisen ennakkokriteereihin, joiden jatkuva noudattaminen sitoo yksittäisen jäsenvaltion talouspoliittista liikkumavaraa merkittävästi. Jos ennakkokriteerejä ei noudateta, tukijärjestely keskeytetään, ellei johtokunta yksimielisesti toisin päättä. Lisäksi hinnoitteluun on tarkoitus lisätä sanktiokorotukset, jotka tekevät nostetusta rahoitustuesta nopeasti kallista.

Erityisesti PCCL-välineeseen esitetyillä muutoksilla pyritään tehostamaan välineiden käyttöä, jotta rahoitusapua haettaisiin varhaisemmassa vaiheessa ja kriisien ennaltaehkäisy tehostuisi. EVM:n ennalta varautuvaa rahoitusapua ei ole vielä koskaan käytetty. Ennalta varautuvaa rahoitusapua voidaan pitää Suomen vastuiden näkökulmasta osin likviditeettitukeen rinnastettavana ja siihen liittyviä riskejä rajatumpina kuin makrotaloudellisen sopeutusohjelman yhteydessä myönnettäviä EVM-lainoja.

Ennalta varautuvan tuen tehokkaamman hyödyntämisen voidaan katsoa rajaavan Suomelle aiheutuvia vastuita ja niistä aiheutuvia riskejä verrattuna tilanteeseen, jossa tukea haetaan mahdollisimman myöhäisessä vaiheessa. Tuen hakeminen kriisin jo eskaloiduttua kasvattaa tarvittavan tuen määrää ja ohjelman pituutta sijoittajien menetettyä luottamuksensa maan kykyyn selviytyä ongelmistaan. Tuen hakemisella varhaisessa vaiheessa sijoittajien luottamus voitaisiin säilyttää ja tartuntavaikutukset muihin euromaihin, rahoitusjärjestelmään ja reaalityönteeseen voitaisiin minimoida. Ennalta varautuvan rahoitustuen yhteydessä maa voisi edelleen hakea rahoitusta pääomamarkkinoilta ja ennalta varautuvan rahoitusavun myöntämisellä pyritäisiin vähentämään sijoittajien huolia maan kyvystä selviytyä maksuvelvoitteistaan. Ennalta varautuvan rahoitusavun lähtökohtana on, että siitä ei edes tarvitsisi tehdä nostoja, vaan sen pääasiallisena tarkoituksena on rauhoittaa markkinoita.

4.4 Velkakestävyys ja velkajärjestelymenettelyt

Rahoitustuen myöntäminen tilanteessa, jossa maan velka ei ole kestävällä tasolla eikä sitä järjestellä uudelleen kestäväälle tasolle ennen rahoitustuen maksamista, johtaisi yksityisen sijoittajariskin siirtymiseen EVM-ohjelman kautta jäsenmaiden kannettavaksi. Toimivan velkajärjestelykehikon puuttuminen voi johtaa tilanteeseen, jossa kestävämmällä tasolla olevan velkataakan riskit ja vastuut siirtyisivät rahoitustuen kautta muiden jäsenvaltioiden kannettavaksi.

Rahoitustukiohjelmien rahoitus EVM:stä ei aiheuta Suomen valtiolle välittömiä budjettivaikutuksia eikä lisää Suomen valtion takausvastuita, sillä EVM toimii maksetun pääomansa turvin

ja hankkii tarvittavat varat laskemalla liikkeeseen velkakirjoja. Ohjelmat kuitenkin kasvattavat EVM:n tasetta varainhankinnan kasvun kautta ja sitä kautta sen taloudellisia riskejä. Tällöin epäsuorasti myös Suomen valtion riskit kasvavat.

Sopimusmuutoksiin sisältyy sitoumus ottaa vuoden 2022 alusta käyttöön vahvistetut yhteistoimintalausekkeet euroalueen maiden uusissa joukkovelkakirjalainoissa. Vahvistettujen yhteistoimintalausekkeiden on tarkoitus selkiyttää velan järjestelyä mahdollisessa velkajärjestelytilanteessa. Äänestyskäytäntöä velkojen kokouksessa muutetaan mahdollistamaan myös velkakantakohtainen äänestys velkakirjasarjakohtaisen rinnalle. Epävakaassa markkinatilanteessa tämä voi nostaa heikomman luottoluokituksen omaavien maiden markkinaehtoisien rahoituksen hintaa, jos sijoittajat katsovat maksukyvyttömyyden tai velkajärjestelyn todennäköisyyden kohonneen. Tällöin riskilisiä korkeasta velkatasosta ja heikosta taloudenpidosta kasvaisi. Tällä voidaan kuitenkin katsoa olevan riskien hinnoittelua tervehdyttävä ja vastuulliseen talouspolitiikkaan kannustava vaikutus.

4.5 ERVV:n tukien siirto

ERVV:n antamat tuet voidaan siirtää EVM:iin. Siirto tapahtuisi siten, että hallintoneuvosto antaa EVM:lle luvan hankkia ERVV:n saamiset ja ottaa vastatakseen sen velvoitteet. Hallintoneuvosto hyväksyy yksimielisesti järjestelyt, jotka ovat tarpeen tukien siirtämiseksi. Nykyisessä EVM-sopimuksessa ei ole määräyksiä tukien siirron vaikutuksista EVM:n pääomaan. Muutos-sopimuksella helpotettaisiin siirtoa mahdollistamalla peruspääoman äänioikeudettoman, vaadittaessa maksettavan lisäerän luominen. Tukien siirto ei lisäisi ERVV:n ja EVM:n vastuiden yhteismäärää verrattuna tilanteeseen, jossa kyseistä siirtoa ei tapahdu. Lisäerä pienenisi kyseisten lainojen takaisinmaksun mukaisesti.

EVM-sopimuksen mukaan EVM:n maksetun pääoman on oltava vähintään 15 prosenttia EVM:n 500 miljardin euron lainanantokyvystä. Maksetun pääoman suhde lainanantokykyyn varmistaa EVM:lle mahdollisimman hyvän luottoluokituksen. Jos ERVV:n tukia päätettäisiin siirtää nykyisen 40 artiklan mukaisesti EVM:iin, olisi käytännössä samalla päätettävä sekä EVM:n maksetun pääoman että vaadittaessa maksettavan pääoman korottamisesta. Muutoin EVM:n jäljellä oleva lainanantokyky pienenisi siirrettyä tukea vastaavasti. Maksetun pääoman korotustarve olisi arviolta noin 20 miljardia euroa, josta Suomen osuus olisi 357 miljoonaa euroa.

ERVV on maksanut tukea Irlannille 17,7 miljardia euroa, Portugalille 24 miljardia euroa ja Kreikalle 130,9 miljardia euroa eli yhteensä pääomaltaan 172,6 miljardia euroa. Kreikan lainapääoma on suurempi kuin maksettu tuki ja se kasvaa edelleen, koska Kreikka ei maksa ERVV-lainojen korkoja vaan erääntyvät korot lisätään lainapääomaan joulukuuhun 2032 asti. Vuoden 2020 lopussa rahoitustukilainojen yhteissumma taseessa oli 185,1 miljardia euroa, kun mukaan lasketaan erääntyneiden korkojen lisäys pääomaan. Tällä hetkellä Suomen laskennallinen osuus ERVV:n antamasta tuesta, mukaan lukien Kreikan erääntyneiden korkojen lisäys pääomaan, on arviolta noin 3,57 miljardia euroa ja ylitakauksineen arviolta noin 5,89 miljardia euroa.

EVM:n pääomarakenteen määräytymiseen on vaikuttanut keskeisesti tarve turvata EVM:lle mahdollisimman hyvä luottoluokitus. Siihen, kuinka paljon uutta vaadittaessa maksettavaa äänioikeudetonta lisäpääomaa tarvittaisiin, jos ERVV:n tuet siirrettäisiin EVM:iin, vaikuttavat keskeisesti myös luottoluokittajien arviot mahdollisen siirron toteuttamishetkellä. Todennäköistä kuitenkin on, että pääoman lisäerän määrä olisi pienempi kuin ERVV:lle annetuista takauksista tuleva vastuu.

EVM-sopimuksen johdannon 13 kappaleen mukaan EVM:n lainoilla on IMF:n jälkeen samanlainen etuoikeutetun velkojan asema kuin IMF:llä. ERVV:n lainoilla ei tällaista etuoikeusasemaa ole. Siirrettäessä ERVV:n tuet EVM:iin ne eivät muutu etuoikeutetuiksi vaan niiden etuoikeusasema on sama kuin ERVV:ssä. Koska ERVV:n lainoilla ei ole etuoikeusasemaa, Suomella on Kreikan ERVV-lainoja koskeva vakuusjärjestely turvaamassa saataviaan. Jos Kreikalle annettua ERVV-tukea siirretään EVM:iin, olisi Kreikka-vakuusjärjestelyä muutettava vastaavasti.

4.6 Suomen vastuut

Suomen vastuut euroalueen vakaudenhallinnasta

EU:n ja euroalueen jäsenvaltiona Suomi on osallistunut EU:n ja euroalueen talous- ja rahoitusvakautta tukeviin toimiin eri järjestelyjen kautta vuosina 2008—2018. Rahoitustuki on myönnetty valtioiden kahdenvälisinä lainoina tai sitä varten perustettujen instituutioiden kautta. Vuonna 2010 alkaneen euroalueen talous- ja rahoituskriisin seurauksena on perustettu Euroopan rahoituksen vakautusmekanismi (ERVM), ERVV ja EVM. ERVV ei voi myöntää uutta rahoitustukea. Mahdolliset uudet rahoitustukiohjelmat toteutetaan euroalueen pysyväksi kriisinhallintavälineeksi vuonna 2012 perustetun EVM:n kautta. Kaikki tähän mennessä hyväksytyt rahoitustukiohjelmat ovat päättyneet.

EVM:n pääomaan ei tehdä muutoksia muutossopimuksella. Se koostuu maksetusta pääomasta sekä vaadittaessa maksettavasta pääomasta. Suomen osuus EVM:n pääomasta on 1,7811 prosenttia. EVM:n maksettu pääoma on 80,55 miljardia euroa, josta Suomen osuus on 1,43 miljardia euroa. EVM:n vaadittaessa maksettava pääoma on 624,3 miljardia euroa, josta Suomen osuus on 11,12 miljardia euroa. EVM:n kokonaispääoma on siten yhteensä 704,8 miljardia euroa, josta Suomen osuus on yhteensä 12,55 miljardia euroa.

Eurokriisin aikana myönnetystä rahoitustuesta on toukokuun 2021 lopussa maksamatta takaisin noin 363 miljardia euroa. Suomen laskennalliset vastuut ohjelmissa maksetuista rahoitustukilainoista ovat yhteensä noin 6,69 miljardia euroa. Luku kuvastaa arviota siitä enimmäistappioiden määrästä, joka kohdistuu Suomen antamiin pääomavastuisiin, takauksiin, valtiontakuisiin ja kahdenvälisiin lainoihin. EVM:n enimmäislainanantokyky on 500 miljardia euroa, josta oli toukokuun 2021 lopussa käytössä 89,9 miljardia euroa. EVM:n maksamasta rahoitustuesta on maksamatta takaisin Espanjan ohjelmasta 23,7 miljardia euroa, Kyproksen ohjelmasta 6,3 miljardia euroa ja Kreikan ohjelmasta 59,9 miljardia euroa. Suomen laskennallinen osuus käytetystä lainakapasiteetista on noin 1,6 miljardia euroa.

Espanja on maksanut toukokuun 2021 loppuun mennessä takaisin yhteensä 17,6 miljardia euroa saamastaan 41,3 miljardin euron rahoitustuesta. Espanjalle EVM:sta maksetusta rahoitustuesta Suomelle syntyviä vastuita rajaa vakuusjärjestely, jonka markkina-arvo huhtikuun 2021 lopussa oli noin 291,0 miljoonaa euroa. Espanjalle maksetun rahoitustuen osalta EVM:lla ei ole ensisijaisen velkojan asemaa, koska Espanjan ohjelma aloitettiin ERVV:stä ja siirrettiin maksettavaksi EVM:sta, kun se perustettiin.

ERVV on euromaiden Luxemburgiin perustama osakeyhtiö, joka toimii euroalueen väliaikaisena kriisinhallintavälineenä EVM:n toiminnan käynnistämiseen asti. Euromaiden antamat takaukset kohdistuvat ERVV:n varainhankintaan rahoitusmarkkinoilta ja sen kykyyn suoriutua ulkoisista maksuvelvoitteistaan, eivät rahoitustukiohjelmissa annettuihin lainoihin. Suomen osuus ERVV:n takauksista on 1,929 prosenttia.

ERVV:n helmikuussa 2012 hyväksytyn varainhankintaohjelman 241 miljardin euron enimmäismäärästä oli maaliskuun 2021 lopussa käytössä noin 195,1 miljardia euroa Kreikan, Irlannin ja Portugalin tukiohjelmien rahoitusta varten. Nettokorot mukaan lukien taattava summa on noin 219,8 miljardia euroa. Suomen osuus pääomasta ja nettokoroista oli noin 4,24 miljardia euroa ja ylitakauksineen noin 6,76 miljardia euroa. Suomen laskennallinen osuus ERVV:n maksetusta rahoitustuesta on 3,33 miljardia euroa ja Kreikan ERVV-lainan pääomitetuista koroista arviolta 0,19 miljardia euroa, eli yhteensä 3,52 miljardia euroa, kun huomioidaan Portugalin vuonna 2019 etuajassa suorittama lyhennys sen vuonna 2025 erääntyvistä lainaeristä. Laskennallinen osuus kuvastaa karkeasti sitä enimmäistappion suuruutta, minkä Suomi voisi antamansa takauksen perusteella joutua maksamaan.

Suomi on osana Kreikan toista, ERVV:stä maksettua rahoitustukiohjelmaa solminut kreikkalaisten pankkien kanssa vakuusjärjestelyn, joka turvaa Suomen valtion saamisia. Vakuusjärjestely kattaa Kreikan ERVV:ltä saaman lainan pääoman, ei maksettavaksi kertyviä korkoja. Vakuusjärjestelystä saadaan korvaus Kreikasta johtuvasta syystä toteutuneista todellisista tappioista, ei tappioista, jotka aiheutuvat laskennallisista arvonalennuksista tai takausmäärän kasvamisesta. Kreikka-vakuuden markkina-arvo oli huhtikuun 2021 lopussa noin 905,3 miljoonaa euroa.

Huhtikuun 2021 lopussa Kreikalta oli maksamatta takaisin 1,8 miljardia euroa IMF:n myöntämää rahoitustukea, jonka takaavat IMF:n kaikki 189 jäsenmaata. Irlanti, Portugali ja Kypros maksoivat saamansa IMF:n rahoitustuen etuajassa takaisin. Suomen käytössä oleva takuuvastuu kaikesta IMF:n myöntämästä rahoitustuesta oli vuoden 2020 lopussa 0,64 miljardia euroa.

Keskeiset erot IMF:n ja EVM:n välillä liittyvät huomattaviin eroihin maakohtaisissa vastuissa ja rahoituksen ehdoissa. IMF:n maksaman rahoitustuen synnyttämät vastuut ovat Suomen valtiontalouden näkökulmasta rajattuja ja riskit valtiontaloudelle merkittävästi vähäisempiä. Verrattuna IMF:n kautta tuleviin riskeihin ja vastuisiin, euroalueen ja sen valtioiden vakauden turvaamiseksi maksetun rahoitustuen takaisinmaksuun kohdistuvia riskejä ja vastuita kasvattavat poikkeuksellisen pitkäaikainen ja maakohtaisesti suuri rahoitustuki, ensisijaisen velkoja-aseman puuttuminen kahdenvälisiltä lainoilta ja ERVV-lainoilta, EVM:n saatavien toissijaisuus suhteessa IMF:n saataviin, tukea antavien ja saavien maiden talouksien yhteenkietoutuneisuus sekä tukea antavien jäsenvaltioiden vähäinen lukumäärä. Euroalueen vakausmekanismeista aiheutuvien kokonaisvastuiden määrän ja pitkäaikaisuuden sekä riskien toteutumisen todennäköisyyden vuoksi euroalueen vakausmekanismeista aiheutuvat jäsenvaltiokohtaiset takaus- ja pääomavastuut ovat valtiontaloudellisesti merkittäviä.

EVM:n laskelmien mukaan ERVV- tai EVM-rahoitustukea saaneet maat olivat säästäneet vuoden 2019 loppuun mennessä velanhoitokustannuksissaan yhteensä 18,2 miljardia euroa. Merkittävät erot rahoituksen hinnassa ja laina-aikojen pituudessa ovat johtaneet pitkäaikaisiin vastuisiin muille euromaille, koska tukea saaneilla mailla ei ole taloudellista kannustinta maksaa merkittävästi markkinaehtoista rahoitusta halvempaa rahoitustukea takaisin etuajassa. Kannustimet takaisinmaksuihin liittyvät pääosin mainehaittoihin ja poliittiseen paineeseen.

EVM:n ja ERVV:n maksama rahoitustuki on laina-ajoiltaan pitkäaikaista tukea, lainojen keskimääräinen painotettu laina-aika on ollut 15–45 vuotta eikä laina-aikaa ole lähtökohtaisesti rajattu. EVM:n maksaman rahoitustuen viimeiset lainaerät erääntyvät vuonna 2060, ERVV-lainojen viimeiset lainaerät erääntyvät vuonna 2070. Pitkät laina-ajat ja edullinen hinnoittelu vähentävät takaisinmaksuun kohdistuvaa kokonaisriskiä, mutta aiheuttavat muille euroalueen valtioille pitkäaikaisia takaus- ja pääomavastuita. Rahoitustukilainojen pitkistä laina-ajoista johtuen EVM:n ja ERVV:n saamisten ja varainhankinnan välillä on maturiteettiepäsuhta, joka al-

tistaa markkinariskeille. Varainhankinnan kustannukset ja siten muutokset korkotasossa kuitenkin vyörytetään rahoitustukilainojen hintoihin ja lyhyellä aikavälillä muuan muassa huolellisella kassavirtaseurannalla pyritään hallitsemaan korkotason muutoksista aiheutuvia likviditeettiriskejä.

Euroalueen vakausmekanismeista aiheutuvien riskien arviointi

Omalla pääomalla toimivalle EVM:lle mahdollisesti aiheutuvat tappiot katettaisiin ensisijaisesti vararahastosta, jossa oli vuoden 2020 lopussa 2,64 miljardia euroa. Jos tämä ei riitä, tappioita katettaisiin maksetusta pääomasta. EVM:n 80,55 miljardin euron maksettu pääoma on sijoitettu käteiseen ja korkean luottoluokituksen arvopapereihin, joille kertyy aikaa myöten myös tuottoa, jota voidaan käyttää vararahaston kasvattamiseen. Jos nämä yhdessä eivät riitä, tappiot katetaan vaadittaessa maksettavasta pääomasta. Jos tappioita on katettu maksetusta pääomasta, voidaan yksinkertaisella enemmistöllä päättää maksetun pääoman palauttamisesta aikaisemmalle tasolle.

ERVV:n rahoitusrakenne puolestaan perustuu euromaiden sen varainhankinnalle antamiin takauksiin. Jos rahoitustukea saanut valtio ei maksa sovitusti ERVV:ltä saamaansa rahoitustukea tai sen korkoja takaisin, myös Suomi voisi joutua maksamaan ERVV:lle takausosuutensa mukaisesti, jotta ERVV voisi maksaa rahoittajilleen omien sitoumustensa mukaisesti. Lisäksi ERVV:n varainhankintastrategiaan liittyy operatiivisia riskejä sekä vastapuoli- ja markkinariskejä, jotka voivat toteutua osin myös riippumatta tuensajaavaltion maksukyvyistä.

Euroalueen kriisinhallinnasta aiheutuneita riskejä Suomelle voi arvioida eri tavoin. Yksi tapa on laskea eri rahoitusvälineisiin liittyviä kokonaisvastuita Suomen osalta ja arvioida, vaarantaisivatko ne Suomen julkisen talouden kestävyys, jos ne realisoituisivat ääritapauksessa kokonaisuudessaan.

Toinen tapa Suomen vastuista syntyvien riskien arvioimiseksi on tehdä esimerkiksi olemassa olevan markkinainformaation perusteella skenaarioita eli oletuksia vastuiden lisäksi nykyisten ja potentiaalisten edunsaajaavaltioiden maksuhäiriöiden todennäköisyydestä ja mahdollisen taloudellisen vahingon odotusarvosta saatavien uudelleen järjestelyssä.

Mahdollisen taloudellisen vahingon odotusarvon laskemiseksi täytyy tehdä yksinkertaistavia oletuksia esimerkiksi seuraavasti: 1) rahoitustukea saaneiden maiden maksuhäiriön todennäköisyydeksi oletetaan keskimäärin 30 prosenttia, 2) maksukyvyttömyystilanteessa ERVV-rahoituksen alaskirjaukseksi oletetaan 40 prosenttia ja EVM:n osalta 10 prosenttia. IMF ei ole joutunut realisoimaan alaskirjauksia nousevien talouksien kriisirahoituksesta sen ensisijaisen velkoja-aseman vuoksi ja näin ollen EVM:n kohdalla voisi oletukseksi kaavamaisesti ottaa 10 prosentin alaskirjausprosentin. Lisäksi 3) rahoitustuen kokonaismääräksi oletetaan Irlannin, Portugalin ja Kreikan ERVV-rahoitusohjelmien lisäksi koko EVM:n rahoituskapasiteetti eli yhteensä noin 700 miljardia euroa.

Näillä oletuksilla Suomen vastuisiin liittyvä mahdollisen taloudellisen vahingon odotusarvo ERVV:n ja EVM:n myöntämästä kriisirahoituksesta olisi noin 700 miljoonaa euroa. Jos maksukyvyttömyyden todennäköisyysoletus nousee 50 prosenttiin, kasvaa Suomen vastuisiin liittyvä mahdollisen taloudellisen vahingon odotusarvo noin 1,2 miljardiin euroon. Esitetty riskiarvio on vain suuntaa antava ja pitkälle yksinkertaistettu. Siihen liittyy paljon epävarmuutta. Esimerkiksi oletetut maksukyvyttömyyden todennäköisyydet saattavat joko ali- tai yliarvioida riskejä. Maksukyvyttömyyden todennäköisyyden laskentaan vaikuttaa myös odotettu alaskirjausprosentti. Jos jälkimmäinen muuttuu, vaikuttaa se myös edelliseen.

Mahdolliset tappiot eivät realisoituisi kertaluonteisesti vaan suhteellisen pitkän ajanjakson kuluessa sen myötä, kun vakausrakenteiden liikkeeseen laskemat velkakirjat erääntyvät ja jos niiden synnyttämiä maksuvelvoitteita ei kyetä kattamaan vakaurakenteisiin kerätyillä pus-kureilla.

Suomelle Euroopan keskuspankkijärjestelmän kautta tulevat vastuut

Eurojärjestelmän (EKP:n ja euroalueen kansallisten keskuspankkien) rahapoliittiset operaatiot toteutetaan hajautetusti. Rahapoliittisissa operaatioissa on lähtökohtana, että riskit ja tuotot jaetaan yhteisesti, jolloin kunkin maan osuus määräytyy sen pääoma-avaimen mukaisesti. Ensimmäisen ja toisen katettujen joukkolainojen osto-ohjelman sekä julkisen sektorin velkapapereiden osto-ohjelman valtionlainaosuuden riskit kantaa kuitenkin kukin keskuspankki itse. Suomen Pankin pääoma-avain on 1,8369 prosenttia.

Perinteisten rahapolitiikan lainaoperaatioiden lisäksi eurojärjestelmä suoritti vuoden 2018 loppuun asti netto-ostoja laajennetussa omaisuuserien osto-ohjelmassa (*Asset purchase programme*, jäljempänä *APP*), joka koostui julkisen sektorin velkapapereiden osto-ohjelmasta, omaisuusvakuudellisten arvopapereiden osto-ohjelmasta, katettujen joukkolainojen osto-ohjelmasta ja yrityssektorin velkapapereiden osto-ohjelmasta. Syyskuussa 2019 EKP päätti uudelleensijoitusten lisäksi aloittaa netto-ostot uudestaan 20 miljardin euron keskimääräisellä kuu-kausivauhdilla marraskuusta 2019 alkaen. Covid-19-pandemian vuoksi EKP:n neuvosto päätti 12.3.2020 varata 120 miljardia euroa lisää uusia omaisuuseräostoja varten käytettäväksi vuoden loppuun mennessä. Netto-ostojen odotetaan jatkuvan niin kauan kuin se on tarpeen ohjauskoron elvyttävän vaikutuksen vahvistamiseksi ja päättyvän hieman ennen kuin ohjauskorkoja aletaan nostaa.

EKP ilmoitti 18.3.2020 käynnistävänsä uuden pandemiaan liittyvän yksityisen ja julkisen sektorin arvopapereiden osto-ohjelman (*Pandemic emergency purchase programme*, jäljempänä *PEPP*). Ohjelman kokoa kasvatettiin 4.6.2020 alkuperäisestä 750 miljardista eurosta yhteensä 600 miljardilla eurolla siten, että ohjelmassa on käytettävissä 1 350 miljardia euroa. Lisäksi 10.12.2020 EKP päätti kasvattaa netto-ostoja edelleen 500 miljardilla eurolla yhteensä 1 850 miljardiin euroon. Netto-ostoja jatketaan ainakin maaliskuun 2022 loppuun saakka tai kunnes EKP katsoo pandemian kriisivaiheen päättyneen.

Pandemiaan liittyvän osto-ohjelman lisäksi EKP:n neuvosto päätti 18.3.2020 laajentaa yritys-sektorin velkapapereiden osto-ohjelmassa ostettavien arvopapereiden joukkoa sellaisiin yritysten liikkeeseen laskemiin yritystodistuksiin, jotka täyttävät kelpoisuusvaatimukset.

Suomen Pankki on mukana osto-ohjelmien toteuttamisessa. Suomen Pankin tekemien ostojen määrät käyvät ilmi sen taseesta. Eurojärjestelmän omistusten koko eri osto-ohjelmissa näkyy EKP:n verkkosivuilla. Eurojärjestelmän julkisen sektorin osto-ohjelmassa (*Public Sector Purchase Programme*, *PSPP*) hankkimien julkisen sektorin velkakirjojen määrä oli 21.5.2021 yhteensä 2 410 miljardia euroa. PEPP-ohjelmassa ostettujen arvopapereiden määrä oli samana ajan-kohtana 1 074 miljardia euroa.

Suomen Pankilla oli 30.4.2021 taseessaan PSPP-ohjelmassa ostettuja valtioiden ja valtiosidon-naisten laitosten velkakirjoja 30,0 miljardia euroa, monikansallisten laitosten liikkeeseen laske-mia velkakirjoja 2,5 miljardia euroa ja pandemiaan liittyvän PEPP-ohjelman velkakirjoja 17,8 miljardia euroa. Suomen Pankin osto-ohjelmissa ostamat arvopaperit ovat suurimmaksi osaksi

Suomen valtion joukkovelkakirjoja. Suomen Pankki kantaa riskit sen omistamista Suomen valtion sekä valtiosidonnaisten laitosten joukkovelkakirjoista. Sen sijaan muiden rahapoliittisten arvopaperiomistusten riskit on jaettu eurojärjestelmässä.

Rahapoliittisten osto-ohjelmien lisäksi EKP on pandemian vuoksi keventänyt rahoitus-operaatioidensa ehtoja. Merkittävimpiä näistä rahoitusoperaatioista ovat kohdennetut pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot (jäljempänä *TLTRO*). *TLTRO*-luotoilla tuetaan pankkien luotonantoa yrityksille ja kotitalouksille. Eurojärjestelmän taseesta käy ilmi, että 21.5.2021 pitempiaikaisia rahoitusoperaatioita oli myönnetty pankeille 2 107 miljardia euroa. Suomen Pankin taseessa pitempiaikaisten rahoitusoperaatioiden määrä oli huhtikuun lopulla 32,2 miljardia euroa. Rahapoliittisten rahoitusoperaatioiden riskit on jaettu eurojärjestelmässä.

Suomen Pankin mukaan riskeihin varaudutaan huolehtimalla taseen vahvuudesta eli kartuttamalla varauksia ja pääomia sekä vähentämällä tarvittaessa rahoitusvarallisuuden riskejä. Suomen Pankki on lisännyt omia pääomiaan ja varauksiaan. Suomen Pankin laajan oman pääoman määrä oli 30.4.2021 yhteensä 10,6 miljardia euroa (ilman eläkevarausta). Tästä kanta- ja vararahaston osuus oli 2,9 miljardia euroa, varausten osuus 4,7 miljardia euroa ja arvomuutostilien osuus 3,0 miljardia euroa. Suomen Pankin vuosikertomuksen mukaan varaukset ja pääoma riittävät kattamaan sijoitustoiminnasta aiheutuvat ja rahapoliittisten toimien tunnistetut riskit.

Edellä mainittujen riskien lisäksi Suomen Pankilla on eurojärjestelmän osana TARGET2-maksujärjestelmän saatavia eurojärjestelmän sisällä. TARGET2 (*Trans-European Automated Real-time Gross settlement Express Transfer system*) on eurojärjestelmän omistama ja operoima maksujärjestelmä, jossa suuret euromääräiset maksut suoritetaan reaaliaikaisesti ja bruttomääräisinä. Sen kautta toteutetaan myös eurojärjestelmän rahapolitiikan operaatiot, ja liikepankit sekä keskeiset maksu- ja selvitysjärjestelmät siirtävät katteensa sitä käyttäen. TARGET2-maksujärjestelmään liittyvät saamiset muodostavat riskin Suomen Pankille vain, jos EKP olisi maksukyvytön.

On tärkeää huomioida, että EKP:n neuvoston päättämät toimenpiteet, mukaan lukien rahapoliittiset suorat kaupat, kohdennetut pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot sekä APP- ja PEPP-osto-ohjelmat, ovat sinänsä olleet omiaan vakauttamaan euroalueen rahoitusjärjestelmää sekä tukemaan talouskasvua ja siten vähentäneet osaltaan tarvetta esimerkiksi EVM:n käytölle. Eurojärjestelmän kokonaisriskiä tulisikin arvioida myös tästä näkökulmasta.

4.7 Koronaviruskriisiä koskevat EU-tason toimet

EU-tason toimet koronaviruskriisin taloudellisten seurausten helpottamiseksi

Valtioiden rahoituksen turvaamiseksi luotiin EVM:n ennakollisen rahoitustuen välineeseen perustuva, ehdoiltaan mukautettu pandemiakriisin rahoitustukiväline (*Pandemic Crisis support*, jäljempänä *PCS*), josta euromaat voivat saada lainaa enintään 2 prosenttia BKT:sta koronaviruspandemiaan liittyviin terveydenhuollon, tarjottavan hoidon ja ennaltaehkäisemisen suoriin ja epäsuoriin kustannuksiin. Välineestä voidaan myöntää tukea enintään 240 miljardia euroa. Yksikään EVM:n jäsen ei ole hakenut tukea pandemiakriisin rahoitustukivälineestä.

Kansalaisten toimeentuloa turvaamaan luotiin eurooppalainen hätätilasta aiheutuvien työttömyysriskien lieventämiseen kohdennettu tilapäinen SURE-tukiväline (neuvoston asetus (EU) 2020/672), suuruudeltaan 100 miljardia euroa. Välineestä myönnetään jäsenvaltioille taloudellista apua lainoina, joilla kompensoidaan työpaikkojen säilyttämisestä johtuvaa julkisten menojen äkillistä kasvua. SURE-tukiväline rahoitetaan EU:n talousarviosta. Jäsenvaltiot myönsivät

välineen rahoittamista varten yhteensä 25 miljardin euron vastatakaukset. Suomen takausosuus on noin 431,7 miljoonaa euroa. Tukivälineestä oli kohdennettu jäsenmaille 25.5.2021 mennessä 94,3 miljardia euroa, josta 89,6 miljardia euroa oli maksettu.

Yritysten tukemiseksi luotiin Euroopan investointipankin yhteyteen yleiseurooppalainen takuurahasto, joka voi myöntää enimmillään 200 miljardin euron edestä lainoja yrityksille, erityisesti pk-yrityksille, kaikkialla EU:ssa. Pankin jäsenvaltiot myönsivät takuurahastolle yhteensä 25 miljardin euron valtiontakuu. Suomen takuuosuus on noin 371 miljoonaa euroa. Huhtikuun lopussa 2021 takuurahastosta oli myönnetty rahoitusta 15,2 miljardia euroa.

EU:n elpymisvälineen luominen

Eurooppa-neuvoston ylimääräisessä kokouksessa 17.—21.7.2020 päästiin poliittiseen sopuun monivuotisesta rahoituskehiksestä vuosille 2021—2027 sekä koronaviruspandemiaan liittyvästä EU:n elpymispaketista, jonka tavoitteena on vauhdittaa jäsenmaiden talouksien uudelleen käynnistämistä ja Euroopan elpymistä koronaviruksen seurauksista. Kertaluonteisen elpymisvälineen koko on 750 miljardia euroa (vuoden 2018 hinnoin). Tästä 360 miljardia on lainaa ja 390 miljardia avustusmuotoista tukea.

Merkittävin osa EU:n elpymispakettia on elpymis- ja palautumistukiväline (jäljempänä *RRF*), joka sisältää 312,5 miljardia euroa avustuksia ja 360 miljardia euroa lainoja. *RRF*-asetus on tullut voimaan helmikuussa 2021. *RRF*-tukivälineen tarkoitus on auttaa jäsenmaita käsittelemään koronaviruspandemian taloudellisia ja sosiaalisia vaikutuksia ottaen huomioon vihreä ja digitaalinen siirtymä sekä kestävyysnäkökulmat. Tavoitteisiin pääsemiseksi välineestä tuetaan jäsenvaltioiden rakenteellisia uudistuksia ja investointeja myöntämällä avustuksia ja lainoja niiden toteuttamiseen. Komission syysennusteen perusteella tehtyjen laskelmien mukaan Suomen elpymis- ja palautumistukivälineestä saama avustussumma on 1,9 miljardia euroa. Saadakseen tukea elpymis- ja palautumistukivälineestä jäsenmaiden on laadittava kansallinen elpymis- ja palautumissuunnitelma. Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelman laadinta osana kestävä kasvun ohjelmaa aloitettiin syksyllä 2020. Valtioneuvosto hyväksyi suunnitelman 27.5.2021.

EU:n uusi omien varojen päätös

Eduskunta hyväksyi 18.5.2021 neuvoton päätöksen Euroopan unionin omien varojen järjestelmästä. Euroopan unionissa on uuden omien varojen päätöksen osana tehty päätös elpymisvälineestä ja sen rahoituksesta. Elpymisvälineen takia otettavat lainat kasvattaisivat Euroopan unionin vastuita yhteensä 750 miljardilla eurolla (vuoden 2018 hinnoin ilmaistuna). Tästä Suomen laskennallisen osuuden arvioidaan olevan noin 13 miljardia euroa.

Suomen vuoden 2027 jälkeen realisoituvat maksut liittyvät elpymisvälineen avustusmuotoiseen tukeen, josta Suomen osuus on arviolta yhteensä 6,6 miljardia euroa. Elpymisvälineen voimaantulo osana omien varojen päätöstä edellyttää kaikkien jäsenvaltioiden kansallisten päätöksentekojen hyväksyntää. Hallituksen esityksessä 260/2020 vp on esitelty tarkemmin EU:n omiin varoihin ja talousarvioon liittyviä vastuita ja riskejä.

4.8 Yhteenveto EU-jäsenyyteen liittyvistä pääasiallisista vastuista

Alla olevassa taulukossa on esitetty merkittävimmät EU-jäsenyyteen liittyvät vastuut ja sitoumukset sekä kertaluonteiset EU-tason toimet koronavirukseen vastaamiseksi. Hallituksen vuosi kertomuksessa K3/2021 vp eritellään kattavasti valtion taloudelliset vastuut ja sitoumukset. Suomen Pankki raportoi eurojärjestelmästä aiheutuvista vastuista ja riskeistä itsenäisesti.

Summat miljardia euroa	Vaadittaessa maksettava pääoma	Takaus-/takuuvas- tuu, laskennallinen vastuu	Maksut (arvio)
EVM	11,1		
ERVV		6,8	
Euroopan investoin- tipankki EIP	3,1		
EU:n monivuotinen rahoituskehys 2021—2027			16,7
Kertaluonteiset koronavirukseen liittyvät toimet			
EU:n elpymispaketti (laina ja avustus)		6,1	6,6 (v. 2028—2058)
SURE (valtiontakaus)		0,4 (käytössä 94 %)	
EIP takausrahasto (valtiontakuu)		0,4 (käytössä 61 %)	

Taulukko 1 Merkittävimmät EU-jäsenyyteen liittyvät vastuut ja sitoumukset sekä kertaluonteiset EU-tason toimet koronavirukseen vastaamiseksi (tilanne 31.5.2021 tai viimeisimmät tiedot)

5 Sopimuksen määräykset ja niiden suhde Suomen lainsäädäntöön

1 artikla. *Muutokset sopimukseen Euroopan vakausmekanismin perustamisesta.* Artiklan 1 kohta koskee EVM-sopimuksen johdanto-osan 4 kappaletta. Kappaleeseen tehtävillä muutoksilla täsmennetään viittauksia Euroopan unionin säädöskehukseen ja julkisen talouden ohjaukseen ja hallintaan osana ensisijaisia suojakeinoja euroalueen vakautta heikentäviä luottamuskriisejä vastaan.

Artiklan 2 kohdan mukaan EVM-sopimuksen johdanto-osaan lisätään uudet 5 a ja 5 b kappaleet. Kappaleessa 5 a viitataan eurohuippukokouksen tekemiin päätöksiin pääpiirteistä EVM:n yhteiselle kriisinratkaisurahastolle tarjoamasta yhteisestä varautumisjärjestelystä ja EVM:n uudistuksen pääpiirteistä.

Uudessa 5 b kappaleessa kuvataan EVM:n ja Euroopan komission yhteistä kantaa niiden tulevista yhteistyöstä. Komissio varmistaa johdonmukaisuuden Euroopan unionin oikeuden ja erityisesti talouspolitiikan yhteensovittamispuitteiden kanssa. EVM tekee analyysinsä ja arviointinsa lainantajan näkökulmasta.

Artiklan 3 kohta käsittelee EVM-sopimuksen johdanto-osan 7 kappaletta. Kappaleeseen lisätään lause EVM:n toimitusjohtajan ja Euroopan parlamentin välisestä vuoropuhelusta.

Kohta 4 koskee EVM-sopimuksen johdanto-osan 8 kappaletta, jota muutetaan siten, että tukea hakevan jäsenvaltion odotetaan esittävän samanlaisen tukipyynnön myös IMF:lle, jos se on tarkoituksenmukaista. Voimassa olevan EVM-sopimuksen sanamuodon mukaan jäsenvaltion odotetaan esittävän samanlaisen pyynnön IMF:lle, jos se on mahdollista.

Kohdan 5 mukaan EVM-sopimuksen johdanto-osaan lisätään uusi 9 a kappale. Kappale käsittelee niitä pankkiunioniin osallistuvia unionin jäsenvaltioita, joiden rahayksikkö ei ole euro. Näiden jäsenvaltioiden odotetaan tarjoavan yhteiselle kriisinratkaisurahastolle rinnakkaisia

luottojärjestelyjä EVM:n ohella. Kyseiset jäsenvaltiot osallistuvat yhteiseen varautumisjärjestelyyn vastaavin ehdoin ja niiden on mahdollista osallistua tarkkailijoina niihin hallintoneuvoston ja johtokunnan kokouksiin, joissa keskustellaan yhteistä varautumisjärjestelyä koskevista asioista.

Kohta 6 käsittelee johdanto-osan 10 kappaletta. Kappaleeseen lisätään virke, jossa todetaan, että komissiolle ja EKP:lle sopimuksen puitteissa annetut tehtävät eivät sisällä valtuuksia tehdä itsenäisiä päätöksiä ja että näiden kahden toimielimen sopimuksen perusteella toteuttamat tehtävät sitovat yksinomaan EVM:ää.

Kohdassa 7 käsitellään johdanto-osan 11 kappaleeseen tehtäviä muutoksia. Kappaleessa todetaan, että euroalueen jäsenvaltiot sitoutuvat ottamaan viimeistään vuonna 2022 käyttöön uudistetut yhteistoimintalausekkeet, joissa määrätään yksiosaisesta yhdistetystä äänestysmenettelystä.

Artiklan 8 kohta käsittelee johdanto-osaan lisättäviä 11 a ja 11 b kappaleita. Kappale 11 a mahdollistaa EVM:n toimimisen velkajärjestelyissä jäsenvaltion ja sijoittajien välistä vuoropuhelua helpottavana tahona jäsenvaltion pyynnöstä.

Johdanto-osan uuden 11 b kappaleen mukaan EVM:n olisi annettava vakaustukea vain, jos tukea hakevan jäsenvaltion velka on kestävällä tasolla ja maan kyky maksaa sille maksettava rahoitustuki takaisin on varmistettu. Velan kestävyys ja takaisinmaksukyky arviointien tekeminen jaetaan komission, EVM:n, EKP:n ja tarvittaessa IMF:n kesken. Jos instituutiot eivät saavuta yhteisymmärrystä, komissio tekee kokonaisarvion julkisen velan kestävydestä ja EVM arvioi kyseisen jäsenvaltion kykyä maksaa saamansa rahoitustuki takaisin EVM:lle.

Kohta 9 käsittelee johdanto-osan 12 kappaleeseen tehtyä muutosta. Kappaleen mukaan poikkeustapauksissa harkitaan yksityisen sektorin riittävää ja oikeasuhteista osallistumista IMF:n käytännön mukaisesti tapauksissa, joissa vakaustukea myönnetään ehdollisena makrotalouden sopeutusohjelman muodossa. Nykyisin viittaus IMF:n käytäntöihin velkajärjestelyissä on virkkeen alussa. Muutoksella pyritään kohdentamaan viittaus selkeämmin IMF:n käytäntöön velan järjestelemiseksi kestäväälle tasolle ennen rahoitustuen myöntämistä.

Kohta 10 käsittelee johdanto-osan 13 kappaleen muutosta. Kappaleeseen lisätään virke, jolla annetaan EVM:n yhteiselle kriisinratkaisuneuvostolle myöntämille lainoille etuoikeusasema samankaltaisella tavalla kuin muille EVM-lainoille. EVM-lainoilla on etuoikeusasema samalla tavoin kuin IMF:llä, välittömästi IMF:n jälkeen.

Kohta 11 käsittelee johdanto-osan 14 kappaleeseen tehtyä lisäystä. Kappaleeseen lisätään viittaus, jonka mukaan euroalueen jäsenvaltiot tukevat EVM:n yhteensovittamien kahdenvälisen lainojen etuoikeusaseman rinnastamista EVM-lainoihin, myös suhteessa yhteiselle kriisinratkaisuneuvostolle myönnettyihin varautumislainoihin.

Artiklan 12 kohta koskee EVM-sopimuksen johdanto-osaan lisättäviä 15 a ja 15 b kappaleita. Kappaleessa 15 a korostetaan, että SEUTin 2 artiklan 3 kohdan mukaan Euroopan unionin jäsenvaltiot sovittavat yhteen talouspolitiikkaansa SEUT:ssa määrättyjen sääntöjen mukaisesti. EVM:ää ei tulisi käyttää EVM:n jäsenten talouspolitiikkojen yhteensovittamiseen.

Uuden 15 b kappaleen mukaan EVM:n jäsenet tunnustavat, että nopea ja tehokas päätöksenteko on ratkaisevan tärkeää yhteisen varautumisjärjestelyn käyttämisessä. Kappaleessa viitataan eurohuippukokouksen laajennetussa kokoonpanossa 14.12.2018 sopimiin yhteisen varautumisjär-

jestelyn ehtoihin. Ehdot sisältävät EVM:n päätöksen varautumisjärjestelyn käyttämisestä pääsääntöisesti 12 tunnin kuluessa yhteisen kriisinratkaisuneuvoston pyynnöstä. Poikkeustapauksissa toimitusjohtaja voi pidentää määräaikaan 24 tuntiin.

Artiklan 13 kohta koskee EVM-sopimuksen johdanto-osan uutta 16 kappaletta. Kappaleessa todetaan, että EVM-sopimuksessa otetaan huomioon EVM:n toimitusjohtajan ja muun henkilöstön riippumattomuus.

Artiklan 14 kohdan mukaan EVM-sopimuksen johdanto-osan 17 kappale korvataan kahdella kappaleella. Kappale 17 sisältää nykyisen EVM-sopimuksen johdanto-osan 16 kappaleessa olevan maininnan riitojenratkaisusta Euroopan unionin tuomioistuimessa. Uuden 18 kappaleen mukaan EVM ottaa käyttöön asianmukaiset varoitussjärjestelmät, joiden tarkoituksena on varmistaa, että se saa vakaustuki- tai varautumisjärjestelyn puitteissa erääntyneet takaisinmaksut ajoissa.

Muutosopimuksen 1 artiklan 15 kohta koskee EVM-sopimuksen 3 artiklaa. Artiklan 1 kohtaan lisätään EVM:lle valtuudet tarvittaessa seurata ja arvioida jäsentensä makrotalouden ja rahoitusjärjestelmän tilannetta, mukaan lukien jäsenten julkisen velan kestävyys, sekä analysoida asiaan liittyviä tietoja, jotta EVM voi valmistautua sisäisesti ja hoitaa asianmukaisesti ja oikea-aikaisesti sille annetut tehtävät. Kohdassa 2 määrätään, että EVM voi tarjota yhteiselle kriisinratkaisuneuvostolle varautumisjärjestelyn. Kohdassa 3 määrätään EVM:n oikeudesta suorittaa varainhankintaa. Kohdassa 4 määrätään, että sovellettavien ehtojen on oltava valitun rahoitusapuvälineen kannalta tarkoituksenmukaisia.

Muutosopimuksen 1 artiklan 16 kohdan mukaan ns. hätätilamenettelyä koskevaan 4 artiklan 4 kohtaan tehdään tekninen muutos, muuttamalla viittaus komissioon muotoon Euroopan komissio.

Muutosopimuksen 1 artiklan 17 kohta koskee EVM-sopimuksen hallintoneuvoston toimintaa käsittelevän 5 artiklan muutoksia. Kohdan a alakohdan mukaan 5 artiklan 4 kohtaan tehtävän lisäyksen mukaan kriisinratkaisurahastolle myönnettävään varautumisrahoitukseen EVM:n ohella osallistuvien jäsenvaltioiden edustajat kutsutaan osallistumaan tarkkailijoina hallintoneuvoston kokouksiin, kun kokouksissa käsitellään yhteistä varautumisjärjestelyä koskevia asioita.

Kohdan b alakohta koskee EVM-sopimuksen 5 artiklan 6 kohtaa, jossa määrätään hallintoneuvostossa yksimielisyydellä päätettävistä asioista. Hallintoneuvostossa yksimielisyydellä päätettäviä asioita ovat päätös peruuttaa varautumisjärjestelyn kiireellisen päätöksentekomenettelyn eli ns. hätätilamenettelyn soveltamisen keskeyttäminen, päätös muuttaa varautumisjärjestelyn puitteissa myönnettäviä lainoja ja suoritettavia maksuja koskevan päätöksen hyväksymiseen tarvittavaa äänen enemmistöä hätätilamenettelyssä ja määrittää olosuhteet, joissa menettelyä koskeva uudelleentarkastelu on määrä tehdä tulevaisuudessa.

EVM-sopimuksen 5 artiklan 6 kohdan f alakohtaan lisätään määräys, jonka mukaan hallintoneuvosto päättää yksimielisesti myös ennalta varautuvaan rahoitusapuun liittyvät talouspolitiikkaa koskevat ehdot. Kohtaan 6 lisätään uusi f a alakohta, jonka mukaan hallintoneuvosto päättää yksimielisesti myös ennalta varautuvan rahoitustuen kelpoisuuskriteerit sisältävän liitteen III muuttamisesta. Alakohtaa g muutetaan siten, että rahoitusapuun liittyvät talouspoliittiset ehdot neuvottelee komission ja EKP:n kanssa myös EVM:n toimitusjohtaja.

Artiklan 5 kohtaan 6 lisättävän uuden g a alakohdan mukaan hallintoneuvosto päättää yksimielisesti varautumisjärjestelyn myöntämisestä, EVM-sopimuksen liitteessä IV määrittyjen varau-

tumisjärjestelyn lainojen ja maksujen hyväksymiskriteerien muuttamisesta, päätöksestä määrittää varautumisjärjestelyn keskeisistä tekijöistä sekä varautumisjärjestelyn lakkauttamisesta ja jatkamisesta. Alakohtaan h lisätään yksimielisesti päätettäväksi EVM-sopimuksen muutokset kriisinratkaisurahastolle myönnettävien lainojen hinnoittelupolitiikkaan ja -ohjeisiin. Alakohdassa j laajennetaan ERVV:stä EVM:ään siirrettävästä tuesta tehtävä, yksimielisyyttä edellyttävä päätös koskemaan myös siirron yhteydessä mahdollisesti perustettavan peruspääoman lisäerän luomista.

Muutosopimuksen 1 artiklan 18 kohta koskee muutoksia EVM-sopimuksen 6 artiklaan, jossa määrätään johtokunnan toiminnasta. Artiklan 3 kohtaa muutetaan mahdollistamaan kriisinratkaisurahastolle myönnettävään varautumisrahoitukseen EVM:n ohella osallistuvien jäsenvaltioiden edustajien kutsuminen osallistumaan tarkkailijoina johtokunnan kokouksiin, kun kokouksissa käsitellään yhteistä varautumisjärjestelyä koskevia asioita. Artiklan 4 kohdan mukaan hallintoneuvoston sijaan johtokunta itse voi kutsua ulkopuolisia tarkkailijoita kokouksiinsa.

Artiklan 19 kohdan mukaan EVM-sopimuksen 7 artiklan 4 kohtaan lisätään määräys, jonka mukaan EVM:n toimitusjohtaja ja EVM:n henkilöstö ovat vastuussa yksinomaan EVM:lle ja hoitavat tehtäviään täysin riippumattomina.

Artiklan 20 kohta koskee EVM-sopimuksen 12 artiklaa, jossa määrätään EVM:n operaatioiden periaatteista. Artiklan uudeksi 1 a kohdaksi lisätään mahdollisuus tarjota pankkien yhteiselle kriisinratkaisurahastolle varautumisjärjestely. Varautumisjärjestelystä rahoitusta annetaan viimesijaisena rahoituksena ja varautumisjärjestelystä myönnettyjen lainojen tulee olla budjetin neutraaleja keskipitkällä aikavälillä.

Artiklan 3 kohtaan lisätään määräys, jolla velvoitetaan euroalueen valtiot ottamaan käyttöön 1.1.2022 alkaen kaikissa laina-ajaltaan yli vuoden pituisissa valtion velkakirjoissa yhteistoimintalausekkeet, jotka mahdollistavat koko velkakirjakantaa koskevan, yksiosaisen yhdistetyn äänestysmenettelyn velkojen kokouksessa.

Artiklaan lisättävä 4 kohta toteaa, että Euroopan komissio varmistaa, että EVM:n tämän tarjoamat rahoitusapuoperaatiot ovat sopusoinnussa Euroopan unionin oikeuden ja erityisesti SEUT:ssa määrättyjen talouspolitiikan yhteensovittamistoimenpiteiden kanssa.

Muutosopimuksen 1 artiklan 21 kohta koskee EVM-sopimuksen 13 artiklaa, jossa määrätään vakaustuen myöntämismenettelystä. Voimassa olevassa EVM-sopimuksessa komission tehtäväksi on annettu laatia, yksin tai yhteistyössä EKP:n kanssa, arvio rahoitusvakausriskistä koko euroalueelle, tuenhakijan velkakestävydestä, neuvotella rahoitustuen ehdoista tuenhakijan kanssa, allekirjoittaa tukea koskeva yhteisymmärryspöytäkirja sekä valvoa tuen myöntämisen ehtona olevan ehdollisuuden noudattamista. Vastaisuudessa komissio suorittaa kaikki nämä tehtävät yhdessä EVM:n toimitusjohtajan kanssa. Artiklan 1 kohtaa muutetaan lisäksi siten, että tuenhakijan velkakestävyden lisäksi arvioidaan erikseen jäsenen kyky maksaa saamansa rahoitustuki takaisin. Tämä arviointi on toteutettava läpinäkyvällä ja ennakoitavalla tavalla siten, että samalla jätetään riittävästi harkintavaltaa.

Artiklan 2 kohdan muutoksen mukaan EVM:n toimitusjohtaja tekee hallintoneuvostolle vakaustuen hyväksymisestä tai hylkäämisestä ehdotuksen periaatepäätökseksi sopimuksessa määrättyjen arvioiden perusteella. Artiklan 3 kohta rajataan koskemaan muuta kuin ennalta varautuvaa ehdollista luottoa, jonka yhteydessä ei EVM-sopimukseen tehtävien muutoksien yhteydessä enää laadita 3 kohdan tarkoittamaa yhteisymmärryspöytäkirjaa. Artiklan 4 kohtaan yhteisymmärryspöytäkirjan allekirjoittajaksi ja 7 kohtaan yhteisymmärryspöytäkirjan ehtojen valvojaksi lisätään komission rinnalle EVM:n toimitusjohtaja.

Artiklaan lisätään uusi 8 kohta, jonka mukaan EVM voi tehdä komission kanssa yhteistyöpöytäkirjan, jossa täsmennetään 13 artiklassa instituutioille annettujen, yhteistyössä toteutettavien tehtävien työnjaon.

Muutossopimuksen 1 artiklan 22 kohta koskee EVM-sopimuksen 14 artiklaa, jossa määrätään EVM:n ennalta varautuvasta rahoitusavusta. Sopimuksen 14 artikla muutetaan kokonaan. Ennalta varautuvaa rahoitusapua voidaan myöntää EVM:n jäsenvaltiolle, jonka talouden perustekijät ovat terveellä pohjalla, mutta jota kohtaa ulkopuolinen häiriö, johon se ei voi itse vaikuttaa. Artiklaan lisätään myös vaatimus, että tukea hakevan maan julkisen velan tulee olla kestävä. Ennalta varautuvaan ehdolliseen luottoon ja laajennettuihin ehtoihin perustuvaan luottoon sovellettavat kelpoisuuskriteerit ovat sopimukseen lisättävässä liitteessä III. Hallintoneuvosto voi päättää muuttaa EVM:n ennalta varautuvan rahoitusavun kelpoisuuskriteerejä ja muuttaa liitettä III vastaavasti. Muutos tulee voimaan EVM:n jäsenten ilmoitettua tallettajalle kansallisten menettelyjen saattamisesta päätökseen.

Ennalta varautuvan ehdollisen luoton ehdoissa on aina noudatettava liitteessä III määrättyjä kelpoisuuskriteerejä. Tukea hakevan EVM:n jäsenen on sitouduttava ehtoihin allekirjoittamassaan tukipyynnössä, jossa se kuvaa keskeiset politiikkaa koskevat aikomuksensa, jäljempänä aiekirje. Euroopan komission tehtäväksi annetaan arvioida, ovatko aiekirjeeseen sisältyvät politiikkaa koskevat aikomukset kaikilta osin SEUT:ssa määrättyjen talouspolitiikan yhteensovittamistoimenpiteiden mukaisia ja erityisesti kaikkien Euroopan unionin oikeuteen kuuluvien säästöjen mukaisia, mukaan lukien kyseiselle EVM:n jäsenelle osoitetut lausunnot, varoitukset, suositukset tai päätökset. Muutoksena aiempaan erillistä yhteisymmärryspöytäkirjaa ei enää neuvotella.

Laajennettuihin ehtoihin perustuvan luoton ehdot määrätään edelleen yhteisymmärryspöytäkirjassa ja niiden on vastattava liitteessä III vahvistettuja kelpoisuuskriteerejä. Ennalta varautuvan rahoitusavun rahoitusehdot määritetään rahoitusapujärjestelyä koskevassa sopimuksessa.

Johtokunta käsittelee kertomusta ennalta varautuvan rahoitusavun ehdollisuuden noudattamisesta säännöllisesti, vähintään kuuden kuukauden välein tai sen jälkeen, kun EVM:n jäsen on nostanut varoja ensimmäisen kerran. Ennalta varautuvan ehdollisen luoton osalta kertomuksessa on todennettava kelpoisuuskriteerien jatkuva noudattaminen, kun taas laajennettuihin ehtoihin perustuvan luoton osalta kertomuksessa on todennettava yhteisymmärryspöytäkirjassa määritettyjen politiikkaa koskevien ehtojen noudattaminen. Jos kertomuksessa todetaan, että EVM:n jäsen täyttää edelleen ennalta varautuvan ehdollisen luoton kelpoisuuskriteerit tai noudattaa laajennettuihin ehtoihin perustuvan luoton ehtoja, luottojärjestely pidetään voimassa, ellei toimitusjohtaja tai kuka tahansa johtokunnan jäsen pyydä johtokuntaa tekemään yksimielisyydellä päätöstä siitä, onko luottojärjestely pidettävä voimassa.

Jos kertomuksessa todetaan, että EVM:n jäsen ei enää täytä ennalta varautuvan ehdollisen luoton kelpoisuuskriteerejä tai että se ei noudata laajennettuihin ehtoihin perustuvan luoton ehtoja, luottojärjestelyn käyttö on keskeytettävä, ellei johtokunta yksimielisesti päättä, että luottojärjestely pidetään voimassa. Jos EVM:n jäsen on nostanut varoja aiemmin, sovelletaan hallintoneuvoston hyväksymän hinnoitteluohteen mukaista lisämarginaalia, ellei johtokunta arvioi kertomuksen perusteella, että noudattamatta jättäminen johtuu tapahtumista, joihin EVM:n jäsen ei voi vaikuttaa.

Muutossopimuksen 1 artiklan 23—25 kohdat koskevat EVM-sopimuksen 15—17 artikloja. Artikloja muutetaan 13 artiklan 7 kohdassa EVM:n toimitusjohtajan rooliin tehtyä muutosta vastaavasti.

Artiklan 26 kohdassa EVM-sopimukseen lisätään uusi 18 a artikla. Artiklassa määrätään yhteiselle kriisinratkaisuneuvostolle myönnettävästä varautumisjärjestelystä. Hallintoneuvosto voi päättää myöntää yhteiselle kriisinratkaisuneuvostolle tämän pyynnöstä varautumisjärjestelyn, joka kattaa kaikki Euroopan unionin oikeudessa vahvistetut yhteisen kriisinratkaisurahaston mahdolliset käyttötarkoitukset.

Varautumisjärjestelyn puitteissa myönnettävien lainojen ja niihin liittyvien maksujen hyväksymiskriteerit määritellään sopimuksen uudessa liitteessä IV. Hallintoneuvosto voi päättää muuttaa varautumisjärjestelyn puitteissa myönnettävien lainojen ja niihin liittyvien maksujen hyväksymiskriteerejä ja muuttaa liitettä IV vastaavasti. Tällainen muutos tulee voimaan EVM:n jäsenen ilmoitettua tallettajalle asiaan sovellettavien kansallisten menettelyjensä saattamisesta päätökseen.

Hallintoneuvosto määrittää varautumisjärjestelyn keskeiset rahoitusehdot, nimelliskaton ja siihen mahdollisesti tehtävät mukautukset, määräykset pankkien kriisinratkaisua koskevan lainsäädäntökehyksen pysyvyysehdon noudattamisen todentamismenettelystä ja varautumisjärjestelyä ja sen käyttöä koskevista seurauksista sekä ehdot, joiden täytyessä hallintoneuvosto voi päättää, että varautumisjärjestely lakkautetaan, ja ehdot ja määräajat, joiden täytyessä hallintoneuvosto voi päättää, että varautumisjärjestelyä jatketaan.

Varautumisjärjestely toteutetaan valmiusluottolimiittinä, jonka puitteissa voidaan myöntää lainoja. Varautumisjärjestelyn yksityiskohtaiset rahoitusehdot vahvistetaan yhteisen kriisinratkaisuneuvoston kanssa tehtävässä varautumisjärjestelysopimuksessa, jonka johtokunta hyväksyy keskinäisellä sopimuksella ja jonka toimitusjohtaja allekirjoittaa. Johtokunta hyväksyy yksityiskohtaiset ohjeet varautumisjärjestelyn toteutusta koskevista järjestelyistä, mukaan lukien menettelyt, joilla varmistetaan, että päätökset tehdään nopeasti, ja tarkastelee näitä ohjeita säännöllisin väliajoin uudelleen.

Johtokunta päättää yksimielisesti liitteessä IV määrättyjä kriteerejä noudattaen varautumisjärjestelyn puitteissa myönnettävistä lainoista ja niihin liittyvistä maksuista yhteisen kriisinratkaisuneuvoston esittämän lainapyynnön, toimitusjohtajan ehdotuksen ja yhteisen kriisinratkaisuneuvoston takaisinmaksukyvyistä tehdyn arvioinnin perusteella. Johtokunta voi yksimielisyydellä päättää siirtää tehtävän toimitusjohtajalle määrätyn ajanjakson ja määrän osalta johtokunnan hyväksymissä ohjeissa vahvistettuja sääntöjä noudattaen.

Artikla sisältää kiireellisen äänestysmenettelyn eli ns. hätätilamenettelyn. Hätätilamenettelyn edellytykset ja menettelytavat ovat kahta poikkeusta lukuun ottamatta yhtenevät muiden EVM-lainojen kohdalla sovellettavan hätätilamenettelyn kanssa. Varautumisjärjestelyn hätätilamenettelystä päättää johtokunta, ei hallintoneuvosto, kuten varautumisjärjestelyn käytöstä muutenkin. Lisäksi komissio ja EKP tekevät kumpikin erilliset arviot siitä, että euroalueen kestävyys vaarantuisi, jos päätöstä varautumisjärjestelyn puitteissa myönnettävistä lainoista tai niihin liittyvistä maksuista ei tehdä. Hätätilamenettelyä ei voi soveltaa, jos käynnissä on pankkien kriisinratkaisua koskevan lainsäädäntökehyksen pysyvyyttä koskevia menettelyjä.

EVM:n muista välineistä poiketen, kun hätätilamenettelyä on varautumisjärjestelyn yhteydessä käytetty kaksi kertaa, hätätilamenettelyn soveltaminen keskeytetään, kunnes hallintoneuvosto päättää peruuttaa tällaisen keskeytyksen. Kun hallintoneuvosto päättää peruuttaa tällaisen keskeytyksen, se tarkastelee uudelleen äänen enemmistöä, jota päätöksen tekeminen menettelyssä edellyttää, ja määrittää olosuhteet, joissa uudelleentarkastelu on jatkossa tehtävä, ja se voi päättää muuttaa tätä kohtaa vastaavasti, äänestyskynnystä alentamatta. Tällainen muutos tulee voimaan EVM:n jäsenen ilmoitettua tallettajalle asiaan sovellettavien kansallisten menettelyjensä saattamisesta päätökseen.

EVM:ssä otetaan käyttöön asianmukainen varoitusjärjestelmä, jolla varmistetaan, että se saa ajoissa varautumisjärjestelyn puitteissa erääntyvät takaisinmaksut.

Varautumisjärjestely ja sen käyttö edellyttävät, että pankkien kriisinratkaisua koskevan lainsäädäntökehyksen pysyvyysehtoa noudatetaan. Artiklassa luetellaan määräykset ja säännökset, joista lainsäädäntökehyksen pysyvyys koostuu. Jos pankkien kriisinratkaisua koskevan lainsäädäntökehyksen pysyvyysehtoa ei noudateta, käynnistetään kattava uudelleentarkastelu ja varautumisjärjestelyn jatkaminen edellyttää hallintoneuvoston päätöstä. Hallintoneuvosto määrittää täydentävät määräykset pankkien kriisinratkaisua koskevan lainsäädäntökehyksen pysyvyysehdon noudattamisen todentamismenettelystä ja varautumisjärjestelyä ja sen käyttöä koskevista seurauksista.

Artiklassa luetellaan määräykset ja säännökset, jotka muodostavat keskeisen kriisinratkaisulainsäädännön. Näitä ovat muiden muissa SRM-asetusta täydentävän vakaussmaksujen siirrosta yhteiseen kriisiratkaisurahastoon ja rahasto-osuuksien yhdistämisestä tehdyn valtiosopimuksen 9 artiklan 1 kohdassa määriteltyt säännöt. Keskeisimmät näistä säännöistä liittyvät muun muassa kriisiratkaisurahaston käytön kynnyksarvoihin, kuten sijoittajavastuun kahdeksan prosentin vähimmäismäärä ja rahaston käytön viiden prosentin enimmäismäärä ongelmabankin taseen koosta laskettuna, sijoittajavastuun periaatteisiin ja toteuttamiseen, kriisiratkaisumääräyksen hyväksymisprosessiin liittyviin säännöksiin sekä yleisiin kriisiratkaisun periaatteisiin ja välineisiin.

Muutosopimuksen 1 artiklan 27 kohta koskee EVM-sopimuksen 19 artiklan otsikon muuttamista siten, että artikla koskee rahoitusapuvälineiden luettelon uudelleentarkastelun lisäksi myös luettelon muuttamista.

Artiklan 28 kohta käsittelee EVM-sopimuksen 20 artiklaa, jossa määrätään hinnoittelusta. Kohditiin 1 ja 2 lisätään kriisiratkaisurahastolle myönnettävä varautumisrahoitus.

Artiklan 29 kohta koskee EVM-sopimuksen 21 artiklaa, jossa määrätään EVM:n lainanotto-operaatioista. Artiklan 1 kohtaan tehdään tekninen tarkistus, koska EVM:llä muutosopimuksen perusteella on yhtä useampi tarkoitus.

Artiklan 30 kohta koskee EVM-sopimuksen 30 artiklan 5 kohtaa. Kohtaan lisätään Euroopan parlamentti niihin instituutioihin, joiden käyttöön hallintoneuvosto asettaa EVM:n vuosikertomuksen.

Artiklan 31 kohta koskee EVM-sopimuksen 37 artiklaa, jossa määrätään riitojen ratkaisusta. Artiklaan lisätään uusi 4 kohta, jonka mukaan EVM:n jäsenten väliset riidat, jotka koskevat varautumisjärjestelyn käytön ehtona olevan pankkien kriisinratkaisua koskevan lainsäädäntökehyksen pysyvyysehdon noudattamista, voidaan saattaa suoraan Euroopan unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi hallintoneuvoston määrittämän menettelyn mukaisesti. Euroopan unionin tuomioistuimen tuomio sitoo menettelyn osapuolia, ja EVM toimii tällaisen tuomion mukaisesti.

Artiklan 32 kohta koskee EVM-sopimuksen 38 artiklaa, jossa määrätään kansainvälisestä yhteistyöstä. Artiklaa muutetaan siten, että EVM voi tehdä yhteistyötä kaikkien EU:n jäsenvaltioiden kanssa, ei vain EVM:n jäsenelle taloudellista apua antavien.

Muutosopimuksen 33 kohta koskee EVM-sopimuksen 40 artiklaa, jossa on määräykset ERVV:n tukien siirrosta EVM:iin. Nykyisessä artiklassa ei ole määräyksiä siitä, miten ERVV:n velvoitteiden siirtäminen vaikuttaa EVM:n pääomaan. Artiklaan lisätään uusi 4 kohta, jonka

mukaan hallintoneuvosto voi päättää uudesta vaadittaessa maksettavasta äänioikeudettomasta peruspääoman lisäerästä. Pääoman lisäerän enimmäismäärä olisi EVM:iin siirrettävien lainajärjestelyiden pääoman määrä kerrottuna enintään 165 prosentilla. Määräytymistapa vastaa ERVV:lle annettujen takausten määräytymistapaa – varainhankinnan pääoma lisättynä enintään 65 prosentin ylitakauksella. Siirto ei lisää ERVV:n ja EVM:n vastuiden yhteismäärää verrattuna tilanteeseen, jossa kyseistä siirtoa ei tapahdu. Pääoman lisäerällä tuetaan ERVV:n lainojen siirtoa, ja se pienenee kyseisten lainojen takaisinmaksun mukaisesti.

Äänioikeudettomia osakkeita merkitsisivät joko kaikki tai vain osa EVM:n jäsenistä. Määräys mahdollistaisi sen, että niiden EVM:n jäsenten, jotka eivät ole antaneet takauksia ERVV:lle, ei tarvitse merkitä äänioikeudettomia osakkeita. Äänioikeudettomista osakkeista ei sopimusmääräyksen mukaan välittömästi maksettaisi mitään, vaan hallintoneuvosto päättäisi siitä, miten ja milloin äänioikeudettomia osakkeita koskevat maksut suoritetaan. Hallintoneuvoston päätös lisäpääomaosuudesta tulee voimaan EVM:n jäsenten ilmoitettua, että sovellettavat kansalliset menettelyt on saatettu päätökseen. Hallintoneuvoston päätökset ERVV:n tukien siirtoa koskevasta järjestelystä ja pääoman lisäerästä tehdään yksimielisesti (5 artiklan 6 kohdan j alakohta).

Muutos sopimuksen 1 artiklan 34 kohta koskee EVM-sopimuksen 45 artiklan luetteloa sopimuksen liitteistä. Artiklaan lisätään maininnat liitteestä III: EVM:n ennalta varautuvan rahoitusavun kelpoisuuskriteerit ja liitteestä IV: Varautumisjärjestelyn puitteissa myönnettävien lainojen ja niihin liittyvien maksujen hyväksymiskriteerit.

Artiklan 35 kohta koskee EVM-sopimukseen lisättävää liitettä III, jossa määrätään EVM:n ennalta varautuvan rahoitusavun kelpoisuuskriteereistä. Ennalta varautuvan ehdollisen luottolimiitin saamisen ehdoissa sääntönä on, että EVM:n jäsenten on täytettävä määrälliset vertailuarvot ja noudatettava laadullisia ehtoja, jotka liittyvät EU:n valvontaan. Määrälliset kelpoisuuskriteerit sisältävät julkisen talouden vertailuarvojen noudattamisen. EVM:n jäsen ei saa olla liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn kohteena, ja sen on täytynyt täyttää seuraavat velka- ja alijäämäkriteerit tukipyyntöä edeltävien kahden vuoden aikana. EVM:n jäsenellä ei saisi olla liiallisia epätasapainoja, maan pitänyt saada rahoitusta kohtuullisen ehdoin rahoitusmarkkinoilta ja sillä tulisi olla kestävä ulkoinen rahoitusasema. Lisäksi tukea hakevan maan pankkisektorin tulee olla terve.

Jos ennalta varautuvaa rahoitusapua hakeva maa ei täytä kaikkia ennalta varautuvan ehdollisen luottolimiitin saamisen kelpoisuuskriteereitä, mutta sen yleinen talous- ja rahoitusmarkkinatilanne on edelleen vahva ja julkinen velka on kestävä, sille voidaan myöntää laajennettuihin ehtoihin perustuva luottolimiitti.

Artiklan 36 kohta koskee EVM-sopimukseen lisättävää liitettä IV, jossa määrätään varautumisjärjestelyn puitteissa myönnettävien lainojen hyväksymiskriteereistä. Liitteessä täsmennetään varautumisjärjestelyn viimesijaisuutta tarkoittamaan, että kriisinratkaisurahaston varat ovat ehtyneet tai eivät riitä kriisinratkaisutapauksen hoitamiseen, jälkikäteen suoritettavat maksut eivät ole riittäviä tai niitä ei ole välittömästi saatavilla ja kriisinratkaisuneuvosto ei saa lainaa hyväksyttävillä ehdoilla. Varautumisjärjestelyn tarjoamisessa noudatetaan keskipitkän aikavälin budjettineutraaliuden periaatetta. Yhteisen kriisinratkaisuneuvoston takaisinmaksukyvyyn tulee riittää siihen, että se voi keskipitkällä aikavälillä maksaa varautumisjärjestelylainat kokonaan takaisin. Jotta EVM voi lainata varat, varoja tulee olla riittävästi ja saatuna kestävällä hinnalla. Saatujen rahoitusosuuksien tulee olla siirrettynä kriisinratkaisurahastoon niiden maiden osalta, joiden alueella kriisinratkaisutoimi toteutetaan. Varautumisrahoitusta ei myönnetä, jos kriisinratkaisuneuvosto on laiminlyönyt maksujaan EVM:lle tai muulle velkojalle, tai sillä ei ole hy-

väksyttyä suunnitelmaa maksulaiminlyöntitilanteen korjaamiseksi. Lisäksi lainsäädäntökehikon pysyvyyssehdon tulee täytyä ja kriisinratkaisumääräyksen tulee olla Euroopan unionin oikeuden mukainen ja se on tullut voimaan Euroopan unionin oikeuden mukaisesti.

2 artikla. *Tallettaminen.* Muutosseppimus talletetaan Euroopan unionin neuvoston pääsihteeristön huostaan, joka toimittaa oikeaksi todistetut jäljennökset kaikille allekirjoittajille.

3 artikla. *Konsolidointi.* Artiklan mukaan tallettaja laatii EVM-sopimuksen konsolidoidun toisinnon ja toimittaa sen kaikille allekirjoittajille.

4 artikla. *Ratifiointi tai hyväksyminen.* Muutosseppimuksen voimaantulo edellyttää, että allekirjoittajat ratifioivat tai hyväksyvät sen. Ratifioimis- tai hyväksymiskirjat talletetaan tallettajan huostaan. Tallettaja ilmoittaa kustakin tallettamisesta ja tallettamispäivästä muille allekirjoittajille.

5 artikla. *Voimaantulo ja liittyminen.* Muutosseppimus tulee voimaan päivänä, jona kaikki allekirjoittajat ovat tallettaneet ratifioimis- tai hyväksymiskirjat.

6 Voimaantulo

Sopimus tulee voimaan päivänä, jona kaikki allekirjoittajat ovat tallettaneet ratifioimis- tai hyväksymiskirjat. Ehdotetaan, että esitykseen sisältyvä laki tulee voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana sopimuksen tultua voimaan.

7 Ahvenanmaan maakuntapäivien suostumus

Sopimus ei sisällä määräyksiä, jotka kuuluisivat Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 18 §:n mukaan Ahvenanmaan maakunnan lainsäädäntövaltaan. Esitykseen liittyvän voimaansaattamislain voimaantulolle Ahvenanmaan maakunnassa ei siten ole tarpeen saada itsehallintolain 59 §:n 1 momentin mukaista Ahvenanmaan maakuntapäivien hyväksyntää.

8 Suhde muihin esityksiin

Eduskunnalle on annettu samanaikaisesti tämä esityksen kanssa yhteisen kriisinratkaisurahaston yhteisen varautumisjärjestelyn aikaistettuun käyttöönottoon liittyvä hallituksen esitys vakausmaksujen siirrosta yhteiseen kriisinratkaisurahastoon ja rahasto-osuuksien yhdistämisestä tehdyn sopimuksen muuttamisesta tehdyn sopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi.

9 Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus ja käsittelyjärjestys

9.1 Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus

EVM-muutosseppimus on oikeudelliselta muodoltaan tavanomainen kansainvälinen sopimus. Perustuslain 94 §:n 1 momentin mukaisesti eduskunta hyväksyy sellaiset valtiosopimukset ja muut kansainväliset velvoitteet, jotka sisältävät lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä tai ovat muutoin merkitykseltään huomattavia taikka vaativat perustuslain mukaan muusta syystä eduskunnan suostumuksen. Muusta syystä eduskunnan hyväksymistä edellyttäviä määräyksiä ovat muun muassa eduskunnan budjettivaltaa sitovat kansainväliset velvoitteet (esimerkiksi PeVL 45/2000 vp). Budjettivaltaa sitovina velvoitteina on käytännössä pidetty lähinnä sellaisia määräyksiä, joissa valtiolle aiheutuu välittömiä menoja. Eduskunnan suostumus on tarpeen, jos

sopimus aiheuttaa Suomelle sellaisia huomattavia toistuvia kustannuksia tai kertamenoja, joita ei voida kattaa jo talousarviossa olevilla määrärahoilla tai budjettivaroilla.

Perustuslakivaliokunnan tulkintakäytännön mukaan määräys luetaan lainsäädännön alaan kuuluvaksi, jos määräys koskee jonkin perustuslaissa turvatun perusoikeuden käyttämistä tai rajoittamista, jos määräys muutoin koskee yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteita, jos määräyksen tarkoittamasta asiasta on perustuslain mukaan säädettävä lailla tai jos määräyksen tarkoittamasta asiasta on voimassa lain säännöksiä taikka siitä on Suomessa vallitsevan käsityksen mukaan säädettävä lailla. Kansainvälisen velvoitteen määräys kuuluu näiden perusteiden mukaan lainsäädännön alaan siitä riippumatta, onko määräys ristiriidassa vai sopusoinnussa Suomessa lailla säädetyn säännöksen kanssa (PeVL 11 ja 12/2000 vp).

Perustuslakivaliokunta on kannanotossaan katsonut, että kokonaisuutena tarkastellen EVM- ja ERVV-sopimukset ovat vaikutuksiltaan huomattavia, millä perusteella eduskunnan tulisi päättää niistä (PeVP 11/2011 vp). Valiokunnan mukaan EVM-sopimus edellyttää eduskunnan suostumusta myös budjettivaikutustensa takia (PeVL 1/2011 vp).

Sopimuksen 37 artiklan 4 kohdassa määrätään sopimuksen tulkinnasta. Tällainen määräys, joka välillisesti vaikuttaa lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten tulkintaan ja soveltamiseen, kuuluu perustuslakivaliokunnan käytännön mukaan itsekin lainsäädännön alaan (PeVL 6/2001 vp). Artiklassa määrätään myös sitovasta riitojenratkaisusta, joka voi vaikuttaa siihen, miten Suomessa laintasoisena säänneltyä asiaa koskevaa määräystä on sovellettava. Tällainen määräys kuuluu lainsäädännön alaan (katso PeVL 1/2011 vp ja PeVL 31/2001 vp).

Sopimuksen uudessa 40 artiklan 4 kohdassa määrätään EVM:n vaadittaessa maksettavasta peruspääoman lisäerästä. Vaadittaessa maksettava peruspääoman lisäerävelvoitteen täyttäminen kuuluu eduskunnan budjettivaltaan (katso PeVL 13/2012 vp).

9.2 Käsittelyjärjestys

Valtion taloudellinen vastuu

Muutossopimuksella EVM-sopimuksen 40 artiklaan lisättävässä uudessa 4 kohdassa määrätään peruspääoman lisäerästä ERVV-lainojen EVM:ään siirtämisen helpottamiseksi.

Perustuslakivaliokunta on EVM:ia ja ERVV:tä koskevissa lausunnoissaan korostanut, että Euroopan rahoitusvakauden turvaamiseen liittyviä Suomen taloudellisia vastuita tulee valtiosääntöoikeudellisessa arvioinnissa tarkastella kokonaisuutena niistä aiheutuvan eduskunnan budjetitivallan rajoituksen selvittämiseksi (PeVL 25/2011 vp ja PeVL 3/2012 vp). Tähän liittyy myös kysymys siitä, voidaanko vastuilla vaarantaa "Suomen valtion mahdollisuudet vastata niistä velvoitteistaan, jotka sillä Suomen perustuslain mukaan on" (PeVL 5/2011 vp).

Perustuslakivaliokunta totesi, että EVM-sopimusluonnoksen II liitteen mukaan Suomen merkintäosuus EVM:n peruspääomasta on 12,58 miljardia euroa, mitä jo sinänsä voidaan määrällään pitää huomattavan suurena suhteessa esimerkiksi valtion vuotuisen talousarvioon. Perustuslakivaliokunta katsoi, että se voi kuitenkin arvioida Suomen rahoitusvastuun kasvun merkitystä valtiosääntöoikeudelliselta kannalta vasta edellä mainituista seikoista saatavan selvityksen pohjalta (PeVL 25/2011 vp).

Valiokunta arvioi ERVV-puitesopimuksen muutoksen yhteydessä valtion taloudellisen vastuun euromääristä kasvamista valtiosäännön kannalta (PeVL 5/2011 vp s. 4/II). Tuolloin Suomen osuutta ERVV:n takauksista nostettiin hallituksen esityksen mukaan noin 7,9 miljardista eurosta

13,97 miljardiin euroon (katso myös PeVL 14/2011 vp). Valiokunta piti kyseistä määrää sinänsä merkittävänä. Valiokunnan mukaan sen vaikutusta käsittelyjärjestykseen oli kuitenkin arvioitava paitsi absoluuttisen eurosumman kannalta myös suhteessa siihen, miten todennäköinen riski on. Valiokunta ei pitänyt tällaisten riskien toteutumista niin todennäköisenä, että se vaarantaisi Suomen valtion mahdollisuudet vastata niistä velvoitteistaan, jotka sillä Suomen perustuslain mukaan on.

Suomen velkakriisinhallintavälineisiin liittyviä vaikutuksia ja riskejä on käsitelty varsin laajasti edellä esityksen taloudellisia vaikutuksia koskevassa jaksossa. EVM on ollut euroalueen ensisijainen rahoitustukiväline lokakuusta 2012 lähtien. EVM on myös Suomen vastuiden kannalta edullisempi vaihtoehto, koska sillä on ERVV:tä parempi velkoja-asema muihin velkoihin kuin IMF:ään nähden. Suomen peruspääoman lisäerästä tulevat vastuut myös rajoittuvat yksiselitteisesti siirrettyjen ERVV-lainojen jäljellä olevan pääoman yhteismäärään lisättynä enintään 165 prosentilla.

Esityksen kohdissa 4.2—4.5 on käsitelty sopimusmuutosten vaikutuksia. Sopimusmuutokset eivät lisää Suomen EVM:stä ja ERVV:stä tulevaa kokonaisvastuuta. ERVV-tukien mahdollinen siirto ERVV:stä EVM:ään voi jopa pienentää kokonaisvastuuta. Sopimusmuutokset eivät myöskään lisää riskiä vastuiden realisoitumisesta.

Perustuslakivaliokunta on kannanotossaan todennut, että kokonaisvastuiden määrän lisäksi eduskunnan budjettivallan rajoittamista koskevaan arviointiin vaikuttaa myös se, millä tavalla eduskunta voi vaikuttaa Suomen vastuiden lisääntymiseen, kun erillisiä takaus- tai rahoituspäätöksiä tehdään (PeVP 18/2012 vp).

Päätös äänioikeudettomasta peruspääoman lisäerästä tehtäisiin hallintoneuvoston yksimielisellä päätöksellä. Lisäerä ei myöskään lisää Suomen ERVV:n ja EVM:n vastuiden yhteismäärää, koska siirto pienentäisi vähintään siirtoa vastaavalla määrällä ERVV:stä tulevia takausvastuita.

Ehdollisuus

Perustuslakivaliokunta on pitänyt perustuslain kannalta merkityksellisenä EVM:n rahoitustuen asianmukaista ehdollisuutta (PeVP 27/2020 vp, PeVP 34/2020 vp ja PeVL 19/2020 vp). Ennalta varautuvan rahoitusavun myöntämiskriteerit on määritelty EVM:n johtokunnan 9.10.2012 hyväksymissä ohjeissa. EVM:n rahoitusapuvälineiden ohjeet saatettiin vuonna 2012 eduskunnan käsiteltäväksi valtioneuvoston selvityksellä (E 49/2012 vp). Perustuslakivaliokunta totesi EVM-sopimuksen hyväksymistä koskeneessa lausunnossaan käsitelleensä myös edellä mainitun valtioneuvoston selvityksen (PeVL 13/2012 vp). Lausunnossa ei erikseen lausuttu valtioneuvoston selvityksestä E 49/2012 vp.

Muutossopimuksessa ennalta varautuvan rahoitusavun myöntämiskriteerit sisällytetään EVM-sopimukseen sen liitteenä III. Myöntämiskriteerejä kiristetään jonkin verran verrattuna johtokunnan hyväksymään ohjeeseen. Ennalta varautuvan ehdollisen luoton (PCCL) kohdalla ei enää laadita ehdollisuuden sisältävää yhteisymmärryspöytäkirjaa. Sen sijaan tuenhakijan on sitouduttava allekirjoittamassaan aiekirjeessä noudattamaan liitteen mukaisia kelpoisuuskriteerejä. Aiekirjeen on myös sisällettävä keskeiset politiikkatoimet, joilla tuenhakija täyttää jatkuvasti kelpoisuuskriteerit. Jos jäsenvaltio ei enää täytä kelpoisuuskriteereitä, luottojärjestely keskeytetään, ellei johtokunta yksimielisesti toisin päättä.

Perustuslakivaliokunta on edellyttänyt, että EVM:n rahoitustukeen liittyy talouspoliittinen ehdollisuus (PeVL 19/2020 vp). Liitteessä III mainitut ennalta varautuvan rahoitusavun myöntä-

miskriteerit ovat tavanomaista talouspoliittista ehdollisuutta. Ehdollisuudella pyritään varmistamaan, että tukea saavaa jäsenvaltio noudattaa tervettä talouspolitiikkaa unionin oikeuskäytännön mukaisesti (katso Unionin tuomioistuinratkaisu, C-370/12, Pringle, kohdat 129—147) (PeVL 19/2020 vp).

Hätätilamenettely

Muutossopimuksen uuden 18 a artiklan 6 kohdassa määrätään varautumisjärjestelyn puitteissa myönnettäviä lainoja ja niihin liittyviä maksuja koskevasta hätätilamenettelystä. Menettelyn soveltamisedellytysten perusteet ovat vastaavat kuin nykyisen rahoitustuen myöntämistä koskevan hätätilamenettelyn soveltamisedellytykset. Menettely on rajoitettu varautumisjärjestelyyn, päätökset on tehtävä kiireellisesti ja kyse on koko euroalueen talouden ja rahoituksen kestävyyydestä. Lisäksi vararahastosta tai maksetusta pääomasta on siirrettävä varoja kattamaan varautumisjärjestelyn käytöstä aiheutuvat riskit. Varautumisjärjestelyä koskevalla hätätilamenettelyllä ei ole mahdollista, kuten ei nykyiselläkään menettelyllä, kasvattaa Suomen rahoitusvastuuta EVM-sopimuksen enimmäismääristä. EVM:n kokonaisvastuiden kasvattaminen edellyttää aina Suomen valtion suostumusta ja eduskunnan myötävaikutusta.

Perustuslakivaliokunta totesi nykyistä hätätilamenettelyä koskevassa lausunnossaan (PeVL 25/2011 vp), että sopimuksen uusi muotoilu poisti yksiselitteisesti mahdollisuuden korottaa jäsenvaltion rahoitusvastuuta määräenemmistö päätöksellä rajatessaan hätätilamenettelyssä tehtävät päätökset vain 13—18 artikloissa tarkoitettuun rahoitusapuun. Sopimuksen 10 ja 11 artiklassa tarkoitettujen päätösten vakausmekanismien peruspääoman ja sen merkinnässä käytettävän jakoperusteen muutoksista tehdään sopimusluonnoksen mukaan aina yksimielisesti. Lisäksi hätätilamenettelystä aiheutuvia riskejä vastaan suojautuminen erillisellä hätätilarahastolla rajaa edelleen osaltaan Suomen vastuita sellaisessa tilanteessa, että Suomi olisi äänestänyt rahoitusapua vastaan. Ottaen huomioon sen, että vakausmekanismien toiminnassa voi olla kyse poikkeuksellisen merkittävistä rahoitusvastuista, on myös hätätilarahastoa koskevalla sääntelyllä merkitystä eduskunnan budjettivallan turvaamisessa. Valiokunta katsoi, ettei sopimus päätöksentekomenettelyä koskevilta osin ollut enää ongelmallinen Suomen täysivaltaisuuden ja eduskunnan budjettivallan kannalta.

Perustuslakivaliokunta on pitänyt erittäin tärkeänä, että budjettisuvereniteettia suojataan mahdollisimman tehokkaasti (PeVL 28/2013 vp, s. 4/II). Valiokunta on myös pitänyt eduskunnan budjetin- ja finanssivallan turvaamisen kannalta tärkeänä, että yhteisessä kriisinratkaisumekanismissa toteutuu kattava ja täysimääräinen sijoittajavastuu, jolloin tarve kriisinratkaisurahaston varojen käyttöön ja julkiseen rahoitukseen minimoidaan (katso PeVL 28/2013 vp, s. 4—5 ja PeVL 1/2014 vp, s. 3). Varautumisjärjestelyä koskevaa hätätilamenettelyä ei voida soveltaa, jos pankkien kriisinratkaisulainsäädännön pysyvyyssehto ei täyty.

Koska sopimus ei sisällä määräyksiä, jotka koskisivat perustuslakia sen 94 §:n 2 momentissa tai 95 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla, sopimus voidaan hallituksen käsityksen mukaan hyväksyä äänen enemmistöllä ja ehdotus sen voimaansaattamislainsäädännön tavallisen lain säätämisen järjestyksessä.

1. ponsi

Edellä olevan perusteella ja perustuslain 94 §:n mukaisesti esitetään, että

*eduskunta hyväksyisi Euroopan vakausmekanismin perustamisesta tehdyn sopimuksen muuttamisesta Belgian kuningaskunnan, Saksan liittotasavallan, Viron tasavallan, Irlannin, Helleenien tasavallan, Espanjan kuningaskunnan, Ranskan tasavallan, Italian tasavallan, Kyproksen tasavallan, Latvian tasavallan, Liettuan tasavallan, Luxemburgin suurherttuakunnan, Maltan tasavallan, Alankomaiden kuningaskunnan, Itävallan tasavallan, Portugalin tasaval-
lan, Slovenian tasavallan, Slovakian tasavallan ja Suomen tasavallan välillä Brysselissä 27.1.2021 ja 8.2.2021 tehdyn sopimuksen.*

2. ponsi

Koska sopimus sisältää määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan, annetaan samalla eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Lakiehdotus

Laki

Euroopan vakausmekanismin perustamisesta tehdyn sopimuksen muuttamisesta tehdystä sopimuksesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Euroopan vakausmekanismin perustamisesta tehdyn sopimuksen muuttamisesta Belgian kuningas-kunnan, Saksan liittotasavallan, Viron tasavallan, Irlannin, Helleenien tasavallan, Espanjan kuningaskunnan, Ranskan tasavallan, Italian tasavallan, Kyproksen tasavallan, Latvian tasavallan, Liettuan tasavallan, Luxemburgin suurherttuakunnan, Maltan tasavallan, Alankomaiden kuningaskunnan, Itävallan tasavallan, Portugalin tasavallan, Slovenian tasavallan, Slovakian tasavallan ja Suomen tasavallan välillä Brysselissä 27 päivänä tammikuuta 2021 8 päivänä helmikuuta 2021 tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ovat lakina voimassa sellaisina kuin Suomi on niihin sitoutunut.

2 §

Sopimuksen muiden kuin lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

3 §

Tämän lain voimaantulosta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Helsingissä 10.6.2021

Pääministeri

Sanna Marin

Valtiovarainministeri Annika Saarikko

Sopimusteksti

**BELGIAN KUNINGASKUNNAN, SAKSAN LIITTOTASAVALLAN,
VIRON TASAVALLAN, IRLANNIN, HELLEENIEN TASAVALLAN,
ESPANJAN KUNINGASKUNNAN, RANSKAN TASAVALLAN,
ITALIAN TASAVALLAN, KYPROKSEN TASAVALLAN,
LATVIAN TASAVALLAN, LIETTUAN TASAVALLAN,
LUXEMBURGIN SUURHERTTUAKUNNAN, MALTAN TASAVALLAN,
ALANKOMAIDEN KUNINGASKUNNAN, ITÄVALLAN TASAVALLAN,
PORTUGALIN TASAVALLAN, SLOVENIAN TASAVALLAN,
SLOVAKIAN TASAVALLAN JA SUOMEN TASAVALLAN VÄLINEN
SOPIMUS
EUROOPAN VAKAUSMEKANISMIN PERUSTAMISESTA
TEHDYN SOPIMUKSEN MUUTTAMISESTA**

JOHDANTO

SOPIMUSPUOLET Belgian kuningaskunta, Saksan liittotasavalta, Viron tasavalta, Irlanti, Helleenien tasavalta, Espanjan kuningaskunta, Ranskan tasavalta, Italian tasavalta, Kyproksen tasavalta, Latvian tasavalta, Liettuan tasavalta, Luxemburgin suurherttuakunta, Maltan tasavalta, Alankomaiden kuningaskunta, Itävallan tasavalta, Portugalin tasavalta, Slovenian tasavalta, Slovakian tasavalta ja Suomen tasavalta, jäljempänä 'euroalueen jäsenvaltiot' tai 'allekirjoittajat', jotka

TUNNUSTAVAT yhteisymmärryksen rahoituksen hankkimisesta ja varautumisrahoituksen tarjoamisesta yhteisen kriisinratkaisurahaston käyttöä varten; yhteisen kriisinratkaisurahaston omistaa yhteinen kriisinratkaisuneuvosto, joka on perustettu yhdenmukaisten sääntöjen ja yhdenmukaisen menettelyn vahvistamisesta luottolaitosten ja tiettyjen sijoituspalveluyritysten kriisinratkaisua varten yhteisen kriisinratkaisumekanismiin ja yhteisen kriisinratkaisurahaston puitteissa sekä asetuksen (EU) N:o 1093/2010 muuttamisesta 15 päivänä heinäkuuta 2014 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 806/2014¹ mukaisesti,

TUNNUSTAVAT euroalueen jäsenvaltioille oikea-aikaisesti ja tehokkaasti vakaustukea tarjoavan Euroopan vakausmekanismiin, jäljempänä myös 'EVM', keskeisen roolin kriisinhallinnassa,

OVAT SOPINEET kattavasta paketista talous- ja rahaliiton vahvistamiseksi edelleen,

¹ EUVL L 225, 30.7.2014, s. 1.

PYRKIVÄT jatkamaan EVM:n kehittämistä euroalueen häiriönsietokyvyn ja kriisinratkaisuvalmiuksien parantamiseksi, samalla kun noudatetaan täysimääräisesti Euroopan unionin lainsäädäntöä,

MUISTUTTAVAT, että laajennetussa kokoonpanossa 29 päivänä kesäkuuta 2018 pidetyssä eurohuippukokouksessa jäsenvaltioiden, joiden rahayksikkö on euro, valtion- tai hallitusten päämiehet totesivat EVM:n tarjoavan yhteiselle kriisinratkaisurahastolle yhteisen varautumisjärjestelyn, ja sitä olisi vahvistettava euroryhmän puheenjohtajan 25 päivänä kesäkuuta 2018 päivätyssä kirjeessään esittämien seikkojen pohjalta,

PALAUTTAVAT MIELEEN MYÖS, että laajennetussa kokoonpanossa 14 päivänä joulukuuta 2018 pidetyssä eurohuippukokouksessa jäsenvaltioiden, joiden rahayksikkö on euro, valtion- tai hallitusten päämiehet hyväksyivät mainitun yhteisen varautumisjärjestelyn ehdot ja EVM:n uudistuksen pääpiirteitä koskevan asiakirjan ja että laajennetussa kokoonpanossa 21 päivänä kesäkuuta 2019 pidetyssä eurohuippukokouksessa jäsenvaltioiden, joiden rahayksikkö on euro, valtion- tai hallitusten päämiehet panivat merkille laajan yhteisymmärryksen Euroopan vakausmekanismin perustamisesta tehdyn sopimuksen tarkistamisesta,

OVAT SOPINEET SEURAAVAA:

1 ARTIKLA

Muutokset sopimukseen Euroopan vakausmekanismin perustamisesta

Muutetaan sopimus Euroopan vakausmekanismin perustamisesta seuraavasti:

A. Muutetaan johdanto-osa seuraavasti:

1) Korvataan johdanto-osan 4 kappale seuraavasti:

”4) Euroopan unionin säädöskehysten tiukan noudattamisen sekä julkisen talouden ja makrotalouden yhdenmetyksen seuranta- ja kasvusopimuksen, makrotalouden epätasapainoa koskevan kehysten ja talouden ohjausta ja hallintaa koskevien Euroopan unionin sääntöjen, olisi oltava myös jatkossa ensisijaisia suojakeinoja euroalueen vakautta heikentäviä luottamuskriisejä vastaan.”.

2) Lisätään johdanto-osan kappaleet seuraavasti:

- ”5 a) Laajennetussa kokoonpanossa 29 päivänä kesäkuuta 2018 pidetyssä eurohuippukokouksessa jäsenvaltioiden, joiden rahayksikkö on euro, valtion- tai hallitusten päämiehet totesivat EVM:n tarjoavan yhteiselle kriisinratkaisurahastolle yhteisen varautumisjärjestelyn, ja sitä olisi vahvistettava euroryhmän puheenjohtajan 25 päivänä kesäkuuta 2018 päivätyssä kirjeessään esittämien seikkojen pohjalta. Laajennetussa kokoonpanossa 14 päivänä joulukuuta 2018 pidetyssä eurohuippukokouksessa jäsenvaltioiden, joiden rahayksikkö on euro, valtion- tai hallitusten päämiehet hyväksyivät mainitun EVM:n tarjoaman yhteisen varautumisjärjestelyn ehdot ja EVM:n uudistuksen pääpiirteitä koskevan asiakirjan. EVM:n uudistuksen pääpiirteitä koskevassa asiakirjassa todetaan, että yhteiselle kriisinratkaisurahastolle perustetaan yhteinen varautumisjärjestely viimeistään siirtymäajan päätyttyä. EVM:n uudistuksen pääpiirteitä koskevassa asiakirjassa todetaan niin ikään, että ennalta varautuvan rahoitusavun välineiden tehokkuutta parannetaan talouden perustekijöiltään terveiden EVM:n jäsenten osalta, joihin voi kohdistua häiriö, johon ne eivät voi vaikuttaa. EVM:n uudistuksen pääpiirteitä koskevaan asiakirjaan on liitetty yhteinen kanta Euroopan komission ja EVM:n tulevasta yhteistyöstä, joka koskee tukikelpoisuuden arviointia ennalta varautuvan luoton yhteydessä; tämän yhteisen kannan mukaan Euroopan komissio ja EVM hoitavat omat tehtävänsä kelpoisuuskriteerien täsmällisestä rajauksesta riippuen Euroopan unionin oikeuden, tämän sopimuksen ja Euroopan vakausmekanismin ohjeiden mukaisesti. EVM:n uudistuksen pääpiirteitä koskevassa asiakirjassa esitetään myös, että EVM:n jäsenen, jolle on myönnetty EVM:n ennalta varautuvaa rahoitusapua, jätettyä varoja nostettuaan noudattamatta tuelle asetettuja ehtoja, sovelletaan lisämarginaalia, paitsi jos noudattamatta jättäminen johtuu tapahtumista, joihin hallitus ei voi vaikuttaa. EVM:n uudistuksen pääpiirteitä koskevassa asiakirjassa korostetaan lisäksi, että ehdollisuus on edelleen tämän sopimuksen ja kaikkien EVM:n välineiden peruseriaate, mutta ehtojen täsmällinen sisältö on mukautettava kuhunkin välineeseen.

- 5 b) EVM:n ja Euroopan komission tulevaa yhteistyötä koskevassa yhteisessä kannassa esitetään sopimus rahoitusapuohjelmien puitteissa ja niiden ulkopuolella tehtävää yhteistyötä koskevista uusista säännöistä. Euroopan komissiolla ja EVM:llä on samoja tavoitteita, ja ne hoitavat Euroopan unionin oikeuden ja tämän sopimuksen perusteella tiettyjä tehtäviä, jotka liittyvät kriisinhallintaan euro-alueella. Näin ollen nämä kaksi toimielintä tekevät rahoitusvakauden saavuttamiseksi tehokkaan hallinnoinnin avulla tiivistä EVM:n kriisinhallintatoimenpiteitä koskevaa yhteistyötä, jossa ne täydentävät toistensa asiantuntemusta. Euroopan komissio varmistaa johdonmukaisuuden suhteessa Euroopan unionin oikeuteen ja erityisesti talouspolitiikan yhteensovittamispuitteisiin. EVM tekee analyysinsä ja arviointinsa lainanantajan näkökulmasta. Tulevaa yhteistyötä koskeva yhteinen kanta sisällytetään kaikilta osin 13 artiklan 8 kohdassa tarkoitettuun yhteistyöpöytäkirjaan tähän sopimukseen tehtävien muutosten tullessa voimaan.”.
- 3) Lisätään johdanto-osan 7 kappaleeseen virke seuraavasti:
- ”EVM:n jäsenet antavat tunnustuksen nykyiselle vuoropuhelulle toimitusjohtajan ja Euroopan parlamentin välillä.”.
- 4) Korvataan johdanto-osan 8 kappaleen kolmas virke seuraavasti:
- ”Euroalueen jäsenvaltion, joka pyytää rahoitusapua EVM:ltä, odotetaan esittävän samanlaisen pyynnön IMF:lle, jos se on tarkoituksenmukaista.”.

5) Lisätään johdanto-osan kappale seuraavasti:

”9 a) Euroopan unionin jäsenvaltioiden, joiden rahayksikkö ei ole euro ja jotka ovat tehneet tiivistä yhteistyötä Euroopan keskuspankin, jäljempänä ’EKP’, kanssa luottolaitosten vakavaraisuusvalvontaan liittyvää politiikkaa koskevien erityisteh-
tävien antamisesta Euroopan keskuspankille 15 päivänä lokakuuta 2013 annetun neuvoston asetuksen (EU) N:o 1024/2013* mukaisesti, odotetaan tarjoavan yhteis-
selle kriisinratkaisurahastolle rinnakkaisia luottojärjestelyjä EVM:n ohella. Ky-
seiset jäsenvaltiot osallistuvat yhteiseen varautumisjärjestelyyn vastaavin ehdoin,
jäljempänä ’osallistuvat jäsenvaltiot’. Osallistuvien jäsenvaltioiden edustajat olisi
kutsuttava tarkkailijoina niihin hallintoneuvoston ja johtokunnan kokouksiin,
joissa keskustellaan yhteistä varautumisjärjestelyä koskevista asioista, ja kysei-
sillä edustajilla pitäisi olla samanlainen pääsy tietoihin. EVM:n ja osallistuvien
jäsenvaltioiden välistä tietojen vaihtoa ja oikea-aikaista koordinoitua varten olisi
vahvistettava asianmukaiset järjestelyt. Yhteisen kriisinratkaisuneuvoston edusta-
jia olisi voitava tapauskohtaisesti kutsua osallistumaan tarkkailijoina hallintoneu-
voston ja johtokunnan kokouksiin, joissa käsitellään varautumisrahoitusta.

* EUVL L 287, 29.10.2013, s. 63.”.

6) Korvataan johdanto-osan 10 kappale seuraavasti:

”10) Euroopan unionin jäsenvaltioiden hallitusten edustajat valtuuttivat tämän sopimuksen sopimuspuolet 20 päivänä kesäkuuta 2011 pyytämään Euroopan komissiota ja EKP:tä suorittamaan tässä sopimuksessa määrätyt tehtävät. On todettu, että Euroopan komissiolle ja EKP:lle tämän sopimuksen puitteissa annetut tehtävät eivät sisällä valtuuksia tehdä itsenäisiä päätöksiä ja että näiden kahden toimielimen tämän sopimuksen perusteella toteuttamat tehtävät sitovat yksinomaan EVM:ää.”.

7) Lisätään johdanto-osan 11 kappaleeseen virkkeet seuraavasti:

”Sen jälkeen, kun tällaiset yhteistoimintalausekkeet otettiin käyttöön 1 päivästä tammi-kuuta 2013, EVM:n jäsenet sitoutuvat ottamaan käyttöön viimeistään vuonna 2022 yhteistoimintalausekkeet, joissa määrätään yksiosaisesta yhdistetystä äänestysmenettelystä, jäljempänä ’yksiosaista äänestysmenettelyä koskevat yhteistoimintalausekkeet’. Talous- ja rahoituskomiteassa sovitaan yksityiskohtaisista oikeudellisista järjestelyistä ottaen huomioon kansalliset perustuslailliset vaatimukset, jotta kaikki EVM:n jäsenet panevat yksiosaista äänestysmenettelyä koskevat yhteistoimintalausekkeet täytäntöön uusissa euroalueen valtionvelkakirjoissa tavalla, jolla varmistetaan, että niiden oikeudelliset vaikutukset ovat samat.”.

8) Lisätään johdanto-osan kappaleet seuraavasti:

”11 a) EVM voi EVM:n jäsenen pyynnöstä tarvittaessa helpottaa kyseisen EVM:n jäsenen ja sen yksityisten sijoittajien välistä vuoropuhelua, joka perustuu vapaaehtoisuuteen, epävirallisuuteen, ei-sitovuuteen, väliaikaisuuteen ja luottamuksellisuuteen.

- 11 b) EVM:n olisi annettava vakaustukea ainoastaan niille EVM:n jäsenille, joiden velkaa pidetään kestäväenä ja joiden takaisinmaksukyky EVM:ään on vahvistettu. Velan kestävyys ja takaisinmaksuvyyn arviointi suoritetaan läpinäkyvällä ja ennakoitavalla tavalla siten, että samalla jätetään riittävästi harkintavaltaa. Euroopan komissio suorittaa tällaiset arvioinnit yhteistyössä EKP:n ja EVM:n kanssa ja tarvittaessa ja mahdollisuuksien mukaan yhdessä IMF:n kanssa tämän sopimuksen, Euroopan unionin oikeuden ja 13 artiklan 8 kohdan nojalla tehdyn yhteistyöpöytäkirjan mukaisesti. Jos yhteistyö ei tuota yhteistä näkemystä, Euroopan komissio tekee kokonaisarvion julkisen velan kestävydestä, kun taas EVM arvioi kyseisen EVM:n jäsenen kykyä maksaa velka takaisin EVM:lle.”.
- 9) Korvataan johdanto-osan 12 kappale seuraavasti:
- ”12) Poikkeustapauksissa harkitaan yksityisen sektorin riittävää ja oikeasuhteista osallistumista IMF:n käytännön mukaisesti tapauksissa, joissa vakaustukea myönnetään ehdollisena makrotalouden sopeutusohjelman muodossa.”.
- 10) Lisätään johdanto-osan 13 kappaleeseen virke seuraavasti:
- ”EVM:n yhteiselle kriisinratkaisuneuvostolle myöntämille varautumislainoille myönnetään etuoikeusasema samankaltaisella tavalla kuin muille EVM:n lainoille.”.

- 11) Korvataan johdanto-osan 14 kappale seuraavasti:
- ”14) Euroalueen jäsenvaltiot tukevat EVM:n ja EVM:n yhteen sovittamina kahdenvälisinä lainanantajina toimivien muiden valtioiden samanarvoista asemaa velkojina, myös suhteessa yhteiselle kriisinratkaisuneuvostolle myönnettyihin varautumislainoihin.”.
- 12) Lisätään johdanto-osan kappaleet seuraavasti:
- ”15 a) Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, jäljempänä ’SEUT-sopimus’, 2 artiklan 3 kohdan mukaan Euroopan unionin jäsenvaltiot sovittavat yhteen talouspolitiikkansa SEUT-sopimuksessa määrättyjen sääntöjen mukaisesti. SEUT-sopimuksen 5 artiklan 1 kohdan ja 121 artiklan mukaan Euroopan unionin jäsenvaltiot sovittavat yhteen talouspolitiikkansa Euroopan unionin neuvostossa. Näin ollen EVM:ää ei pitäisi käyttää EVM:n jäsenten talouspolitiikkojen yhteensovittamiseen, jonka edellyttämistä järjestelyistä säädetään Euroopan unionin oikeudessa. EVM kunnioittaa toimivaltaa, joka Euroopan unionin oikeudessa annetaan unionin toimielimille ja elimille.

- 15 b) EVM:n jäsenet tunnustavat, että nopea ja tehokas päätöksenteko varautumisjärjestelyn puitteissa ja koordinointi niiden osallistuvien jäsenvaltioiden kanssa, jotka EVM:n ohella osallistuvat yhteisen kriisinratkaisurahaston rahoittamiseen, on ratkaisevan tärkeää yhteisen varautumisjärjestelyn ja sen puitteissa rahoitettavan kriisinratkaisun tuloksellisuuden varmistamiseksi, mikä käy ilmi yhteisen varautumisjärjestelyn ehdoista, jotka jäsenvaltioiden, joiden rahayksikkö on euro, valtion- tai hallitusten päämiehet hyväksyivät laajennetussa kokoonpanossa 14 päivänä joulukuuta 2018 pidetyssä eurohuippukokouksessa. Ehdossa määrätään kriteereistä, joita sovelletaan varautumisjärjestelyn puitteissa suoritettaviin maksuihin, mukaan lukien muun muassa viimesijaisen lainanantajan ja keskipitkän aikavälin budjettineutraaliuden periaatteet, seuraavien säädösten noudattaminen kaikilta osin: yhdenmukaisten sääntöjen ja yhdenmukaisen menettelyn vahvistamisesta luottolaitosten ja tiettyjen sijoituspalveluyritysten kriisinratkaisua varten yhteisen kriisinratkaisumekanismien ja yhteisen kriisinratkaisurahaston puitteissa sekä asetuksen (EU) N:o 1093/2010 muuttamisesta 15 päivänä heinäkuuta 2014 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) N:o 806/2014*, jäljempänä 'yhteistä kriisinratkaisumekanismia koskeva asetusta', luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten elvytys- ja kriisinratkaisukehyksestä sekä neuvoston direktiivin 82/891/ETY, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 2001/24/EY, 2002/47/EY, 2004/25/EY, 2005/56/EY, 2007/36/EY, 2011/35/EU, 2012/30/EU ja 2013/36/EU ja asetusten (EU) N:o 1093/2010 ja (EU) N:o 648/2012 muuttamisesta 15 päivänä toukokuuta 2014 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/59/EU**, jäljempänä 'pankkien elvytys- ja kriisinratkaisudirektiivi', sekä lainsäädäntökehyksen pysyvyys. Ehdot sisältävät EVM:n päätöksen varautumisjärjestelyn käyttämisestä pääsääntöisesti 12 tunnin kuluessa yhteisen kriisinratkaisuneuvoston pyynnöstä; toimitusjohtaja voi poikkeustapauksissa pidentää määräaika 24 tuntiin, erityisesti hyvin monimutkaisen kriisinratkaisutoimen yhteydessä; samalla otetaan huomioon kansalliset perustuslailliset vaatimukset.

* EUVL L 225, 30.7.2014, s. 1.

** EUVL L 173, 12.6.2014, s. 190.”.

13) Korvataan johdanto-osan 16 kappale seuraavasti:

”16) Tässä sopimuksessa otetaan huomioon EVM:n toimitusjohtajan ja muun henkilöstön riippumattomuus. Se olisi toteutettava tavalla, jolla säilytetään tarvittaessa ja tässä sopimuksessa määrätyllä tavalla yhdenmukaisuus Euroopan unionin oikeuden kanssa, jonka soveltamista Euroopan komissio valvoo.”.

14) Korvataan johdanto-osan 17 kappale seuraavasti:

”17) Sopimuspuolten väliset tai sopimuspuolten ja EVM:n väliset riidat, jotka koskevat tämän sopimuksen tulkintaa ja soveltamista, olisi saatettava Euroopan unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi SEUT-sopimuksen 273 artiklan mukaisesti.

18) EVM:ssä otetaan käyttöön asianmukaiset varoitusjärjestelmät, joiden tarkoituksena on varmistaa, että se saa vakaustuki- tai varautumisjärjestelyn puitteissa erääntyneet takaisinmaksut ajoissa. Euroopan komissio yhteistyössä EKP:n kanssa ja Euroopan unionin neuvosto suorittavat ohjelman toteuttamisen jälkeisen valvonnan SEUT-sopimuksen 121 ja 136 artiklan nojalla.”.

B. Muutetaan artikkelit seuraavasti:

15) Korvataan 3 artikla seuraavasti:

”3 ARTIKLA

Tarkoitukset

1. EVM:n tehtävänä on hankkia rahoitusta ja antaa tiukkoja, valitun rahoitusapuvälineen kannalta tarkoituksenmukaisia ehtoja noudattaen vakaustukea niille EVM:n jäsenille, joilla on tai joille uhkaa tulla vakavia rahoitusongelmia, edellyttäen, että tuki on välttämätöntä koko euroalueen tai sen jäsenvaltioiden rahoitusvakauden turvaamiseksi. Voidakseen valmistautua sisäisesti ja voidakseen hoitaa asianmukaisesti ja oikea-aikaisesti tällä sopimuksella sille annetut tehtävät EVM voi tarvittaessa seurata ja arvioida jäsentensä makrotalouden ja rahoitusjärjestelmän tilannetta, mukaan lukien jäsenten julkisen velan kestävyys, sekä analysoida asiaan liittyviä tietoja. Tätä varten toimitusjohtaja tekee yhteistyötä Euroopan komission ja EKP:n kanssa varmistaakseen täyden johdonmukaisuuden SEUT-sopimuksessa määrättyjen talouspolitiikan yhteensovittamispuitteiden kanssa.
2. EVM voi tarjota yhteiselle kriisinratkaisuneuvostolle varautumisjärjestelyn, jotta yhteinen kriisinratkaisurahasto voi tukea kriisinratkaisuvälineiden soveltamista ja käyttää kriisinratkaisuneuvoston kriisinratkaisuvaltuuksia sellaisina kuin ne on vahvistettu Euroopan unionin oikeudessa.
3. Näitä tarkoituksia varten EVM:llä on oikeus kerätä varoja laskemalla liikkeen rahoitusvälineitä tai tekemällä rahoitussopimuksia tai muita sopimuksia tai järjestelyjä EVM:n jäsenten, rahoituslaitosten tai muiden kolmansien osapuolten kanssa.

4. Sovellettavien ehtojen on oltava valitun rahoitusapuvälineen kannalta tarkoituksenmukaisia, kuten tässä sopimuksessa määrätään, sanotun kuitenkin rajoittamatta 1 kohdan soveltamista.”.

16) Korvataan 4 artiklan 4 kohdan ensimmäinen virke seuraavasti:

”Poiketen siitä, mitä tämän artiklan 3 kohdassa määrätään, käytetään kiireellistä äänestysmenettelyä, jos sekä Euroopan komissio että EKP toteavat, että jos 13–18 artiklassa määritellyn rahoitusavun myöntämisestä tai toteuttamisesta ei tehdä pikaisesti päätöstä, euroalueen talouden ja rahoituksen kestävyys vaarantuisi.”.

17) Muutetaan 5 artikla seuraavasti:

a) lisätään 4 kohtaan virke seuraavasti:

”Kriisinratkaisurahastolle myönnettävään varautumisrahoitukseen EVM:n ohella osallistuvien jäsenvaltioiden edustajat kutsutaan myös osallistumaan tarkkailijoina hallintoneuvoston kokouksiin, kun kokouksissa käsitellään yhteistä varautumisjärjestelyä koskevia asioita.”;

b) muutetaan 6 kohta seuraavasti:

i) korvataan a alakohta seuraavasti:

- ”a) 4 artiklan 4 kohdan mukainen päätös peruuttaa hätärahasto ja siirtää sen käsittämät varat takaisin vararahastoon ja/tai maksettuun osakepääomaan, päätös peruuttaa 18 a artiklan 6 kohdan ensimmäisen alakohdan soveltamisen keskeyttäminen, 18 a artiklan 6 kohdan kolmannen alakohdan mukainen päätös muuttaa varautumisjärjestelyn puitteissa myönnettäviä lainoja ja suoritettavia maksuja koskevan päätöksen hyväksymiseen tarvittavaa äänen enemmistöä kiireellisessä äänestysmenettelyssä ja määrittää olosuhteet, joissa uudelleen-tarkastelu on määrä tehdä tulevaisuudessa;”;
- ii) korvataan f alakohta seuraavasti:
- ”f) 12–18 artiklan mukaisesti tehtävä päätös EVM:n vakaustuen antamisesta, mukaan lukien 13 artiklan 3 kohdassa tarkoitettussa yhteisymmärryspöytäkirjassa mainitut tai 14 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut talouspolitiikkaa koskevat ehdot, sekä välineiden valinnan ja rahoitusehtojen vahvistamisesta;”;
- iii) lisätään alakohta seuraavasti:
- ”f a) 14 artiklan 1 kohdan mukaisesti tehtävä päätös liitteessä III vahvistettujen ennalta varautuvaa rahoitusapua koskevien kelpoisuuskriteereiden muuttamisesta;”;
- iv) korvataan g alakohta seuraavasti:

- ”g) 13 artiklan 3 kohdan mukaisesti tehtävä päätös antaa i) toimitusjohtajalle ja ii) Euroopan komissiolle, joka toimii yhteistyössä EKP:n kanssa, yhteiseksi tehtäväksi neuvotella rahoitusapuun liittyvät talouspoliittiset ehdot;”;
- v) lisätään alakohta seuraavasti:
- ”g a) 18 a artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaisesti tehtävä päätös myöntää varautumisjärjestely, 18 a artiklan 1 kohdan toisen alakohdan mukaisesti tehtävä päätös muuttaa liitteessä IV esitettyjä varautumisjärjestelyn puitteissa myönnettävien lainojen ja niihin liittyvien maksujen hyväksymiskriteerejä, päätös määrittää jokin 18 a artiklan 1 kohdan kolmannessa alakohdassa esitetyistä tekijöistä ja 18 a artiklan 1 kohdan ja 8 kohdan mukaisesti tehtävä päätös tällaisen varautumisjärjestelyn lakkauttamisesta tai jatkamisesta;”;
- vi) korvataan h alakohta seuraavasti:
- ”h) 20 artiklan mukaisesti tehtävä päätös muutoksista rahoitusavun tai yhteisen kriisinratkaisurahaston varautumisjärjestelyn hinnoittelupoliitikassa ja -ohjeissa;”
- vi) korvataan j alakohta seuraavasti:
- ”j) 40 artiklan mukaisesti tehtävä päätös ERVV:n tuen siirtämistä EVM:lle koskevista järjestelyistä, mukaan lukien peruspääoman lisäerän luominen.”.

18) Muutetaan 6 artikla seuraavasti:

a) lisätään 3 kohtaan virke seuraavasti:

”Kriisinratkaisurahastolle myönnettävään varautumisrahoitukseen EVM:n ohella osallistuvien jäsenvaltioiden edustajat kutsutaan myös osallistumaan tarkkailijoina johtokunnan kokouksiin, kun kokouksissa käsitellään yhteistä varautumisjärjestelyä koskevia asioita.”;

b) korvataan 4 kohta seuraavasti:

”4. Johtokunta voi kutsua muita henkilöitä, mukaan lukien toimielinten tai järjestöjen edustajia, osallistumaan kokouksiin tapauskohtaisesti tarkkailijoina.”.

19) Lisätään 7 artiklan 4 kohtaan virke seuraavasti:

”Toimitusjohtaja ja EVM:n henkilöstö ovat vastuussa yksinomaan EVM:lle ja hoitavat tehtäviään täysin riippumattomina.”.

20) Muutetaan 12 artikla seuraavasti:

a) lisätään kohta seuraavasti:

”1 a. EVM voi tarjota yhteiselle kriisinratkaisuneuvostolle varautumisjärjestelyn, sanotun kuitenkin rajoittamatta Euroopan unionin oikeuden soveltamista ja Euroopan unionin toimielinten ja elinten toimivaltaa. Varautumisjärjestelyn puitteissa myönnetään lainoja vasta viimesijaisesti ja vain sen verran kuin on keskipitkällä aikavälillä budjettineutraalia.”;

b) lisätään 3 kohtaan virke seuraavasti:

”Kaikkiin uusiin 1 päivänä tammikuuta 2022 tai sen jälkeen liikkeeseen laskettuihin euroalueen valtionvelkakirjoihin, joiden laina-aika on pitempi kuin vuosi, sovelletaan yksiosaista yhdistettyä äänestysmenettelyä.”;

c) lisätään kohta seuraavasti:

”4. Hoitaessaan sille tässä sopimuksessa annettuja tehtäviä Euroopan komissio varmistaa, että EVM:n tämän sopimuksen nojalla tarjoamat rahoitusapuoperaatiot ovat tarvittaessa sopusoinnussa Euroopan unionin oikeuden ja erityisesti SEUT-sopimuksessa määrättyjen talouspolitiikan yhteensovittamistoimenpiteiden kanssa.”.

21) Muutetaan 13 artikla seuraavasti:

a) muutetaan 1 kohta seuraavasti:

i) korvataan johdantokappale seuraavasti:

”1. EVM:n jäsen voi esittää hallintoneuvoston puheenjohtajalle vakaustuen saamista koskevan pyynnön. Tällaisessa pyynnössä on esitettävä yksi tai useampi suunniteltu rahoitusapuväline. Saatuaan tällaisen pyynnön hallintoneuvoston puheenjohtaja antaa sekä i) toimitusjohtajalle että ii) Euroopan komissiolle, joka toimii yhteistyössä EKP:n kanssa, yhteisesti tehtäväksi seuraavat:”;

ii) korvataan b alakohta seuraavasti:

”b) arvioida, onko julkinen velka kestävä ja voidaanko vakaustuki maksaa takaisin. Tämä arviointi on toteutettava läpinäkyvällä ja ennakoitavalla tavalla siten, että samalla jätetään riittävästi harkintavaltaa. Tällainen arviointi odotetaan toteutettavan tarvittaessa ja mahdollisuuksien mukaan yhdessä IMF:n kanssa;”;

b) korvataan 2 kohta seuraavasti:

”2. Hallintoneuvosto voi EVM:n jäsenen pyynnöstä ja tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen arviointien, näihin arviointeihin perustuvan toimitusjohtajan ehdotuksen ja tapauksen mukaan 14 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen myönteisten arviointien perusteella tehdä periaatepäätöksen vakaustuen myöntämisestä kyseiselle EVM:n jäsenelle rahoitusapujärjestelyn muodossa.”;

- c) korvataan 3 kohdan ensimmäinen alakohta seuraavasti:

”3. Jos tehdään 2 kohdan mukainen päätös muusta kuin ennalta varautuvasta ehdollisesta luotosta, hallintoneuvosto antaa i) toimitusjohtajalle ja ii) Euroopan komissiolle, joka toimii yhteistyössä EKP:n kanssa, yhteiseksi tehtäväksi neuvotella – mahdollisuuksien mukaan myös yhdessä IMF:n kanssa – kyseisen EVM:n jäsenen kanssa yhteisymmärryspöytäkirjan, jossa määrätään yksityiskohtaisesti rahoitusapujärjestelyyn liittyvät ehdot. Yhteisymmärryspöytäkirjan sisällössä on otettava huomioon toimenpiteiden kohteena olevien heikkouksien vakavuus ja valittu rahoitusapuväline. Toimitusjohtaja laatii hallintoneuvoston hyväksyttäväksi ehdotuksen rahoitusapujärjestelyä koskevaksi sopimukseksi, johon sisältyvät rahoitusehdot sekä valitut välineet.”;

- d) korvataan 4 kohta seuraavasti:

”4. Euroopan komissio ja toimitusjohtaja allekirjoittavat yhteisymmärryspöytäkirjan EVM:n puolesta edellyttäen, että 3 kohdassa määrätyt edellytykset on täytetty ja hallintoneuvostolta on saatu hyväksyntä.”;

- e) korvataan 7 kohta seuraavasti:

”7. Sekä i) toimitusjohtajan että ii) Euroopan komission, joka toimii yhteistyössä EKP:n kanssa, yhteisenä tehtävänä on seurata – mahdollisuuksien mukaan myös yhdessä IMF:n kanssa – rahoitusapujärjestelylle asetettujen ehtojen noudattamista.”;

f) lisätään kohta seuraavasti:

”8. Jos johtokunta on sen keskinäisellä sopimuksella etukäteen hyväksynyt, EVM voi tehdä Euroopan komission kanssa yhteistyöpöytäkirjan, jossa määrätään yksityiskohtaisesti toimitusjohtajan ja Euroopan komission välinen yhteistyö 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen niille tämän artiklan 1, 3 ja 7 kohdan nojalla annettujen tehtävien suorittamisessa.”.

22) Korvataan 14 artikla seuraavasti:

”14 ARTIKLA

EVM:n ennalta varautuva rahoitusapu

1. EVM:n ennalta varautuvan rahoitusavun välineillä tuetaan talouden perustekijöiltään terveitä EVM:n jäseniä, joihin voi kohdistua häiriö, johon ne eivät voi vaikuttaa. Hallintoneuvosto voi 12 artiklan 1 kohdan mukaisesti päättää myöntää EVM:n jäsenelle, jonka julkinen velka on kestävä, ennalta varautuvaa rahoitusapua ennalta varautuvan ehdollisen luoton tai laajennettuihin ehtoihin perustuvan luoton muodossa edellyttäen, että kuhunkin tällaiseen aputyyppiin sovellettavat liitteessä III vahvistetut kelpoisuuskriteerit täyttyvät.

Hallintoneuvosto voi päättää muuttaa EVM:n ennalta varautuvan rahoitusavun kelpoisuuskriteerejä ja muuttaa liitettä III vastaavasti. Tällainen muutos tulee voimaan EVM:n jäsenten ilmoitettua tallettajalle asiaan sovellettavien kansallisten menettelyjensä saattamisesta päätökseen.

2. Ennalta varautuvan ehdollisen luoton ehdoissa on aina noudatettava liitteessä III määrättyjä kelpoisuuskriteerejä, joihin kyseisen EVM:n jäsenen on sitouduttava allekirjoittamassaan 13 artiklan 1 kohdan mukaisessa pyynnössä, jossa se tuo esiin keskeiset politiikkaa koskevat aikomuksensa, jäljempänä 'aiekirje'. Saatuaan tällaisen aiekirjeen hallintoneuvoston puheenjohtaja antaa Euroopan komission tehtäväksi arvioida, ovatko aiekirjeeseen sisältyvät politiikkaa koskevat aikomukset kaikilta osin SEUT-sopimuksessa määrättyjen talouspolitiikan yhteensovittamistoimenpiteiden mukaisia ja erityisesti kaikkien Euroopan unionin oikeuteen kuuluvien säädösten mukaisia, mukaan lukien kyseiselle EVM:n jäsenelle osoitetut lausunnot, varoitukset, suositukset tai päätökset. Poiketen siitä, mitä 13 artiklan 3 ja 4 kohdassa määrätään, mitään yhteisymmärryspöytäkirjaa ei neuvotella.

3. Laajennettuihin ehtoihin perustuvan luoton ehdot määrätään yksityiskohtaisesti yhteisymmärryspöytäkirjassa 13 artiklan 3 kohdan mukaisesti, ja niiden on vastattava liitteessä III vahvistettuja kelpoisuuskriteerejä.

4. EVM:n ennalta varautuvan rahoitusavun rahoitusehdot määritetään ennalta varautuvaa rahoitusapujärjestelyä koskevassa sopimuksessa, jonka toimitusjohtaja allekirjoittaa.

5. Johtokunta hyväksyy yksityiskohtaiset ohjeet, joissa määritetään EVM:n ennalta varautuvan rahoitusavun toteutusta koskevat järjestelyt.
6. Johtokunta käsittelee 13 artiklan 7 kohdan mukaisesti annettavaa kertomusta säännöllisesti, vähintään kuuden kuukauden välein tai sen jälkeen, kun EVM:n jäsen on nostanut varoja ensimmäistä kertaa (lainan tai ensimarkkinoilla tehtävän oston kautta). Ennalta varautuvan ehdollisen luoton osalta kertomuksessa on todennettava tämän artiklan 2 kohdassa tarkoitettu kelpoisuuskriteerien jatkuva noudattaminen, kun taas laajennettuihin ehtoihin perustuvan luoton osalta kertomuksessa on todennettava yhteisymmärryspöytäkirjassa määritettyjen politiikkaa koskevien ehtojen noudattaminen. Jos kertomuksessa todetaan, että EVM:n jäsen täyttää edelleen ennalta varautuvan ehdollisen luoton kelpoisuuskriteerit tai noudattaa laajennettuihin ehtoihin perustuvan luoton ehtoja, luottojärjestely pidetään voimassa, ellei toimitusjohtaja tai kuka tahansa johtokunnan jäsen pyydä johtokuntaa tekemään keskinäisellä sopimuksella päätöstä siitä, onko luottojärjestely pidettävä voimassa.
7. Jos tämän artiklan 6 kohdassa tarkoitettussa kertomuksessa todetaan, että EVM:n jäsen ei enää täytä ennalta varautuvan ehdollisen luoton kelpoisuuskriteerejä tai että se ei noudata laajennettuihin ehtoihin perustuvan luoton ehtoja, luottojärjestelyn käyttö on keskeytettävä, ellei johtokunta päätä keskinäisellä sopimuksella, että luottojärjestely pidetään voimassa. Jos EVM:n jäsen on nostanut varoja aiemmin, sovelletaan hallintoneuvoston 20 artiklan 2 kohdan nojalla hyväksymän hinnoitteluohjeen mukaista lisämarginaalia, ellei johtokunta arvioi kertomuksen perusteella, että noudattamatta jättäminen johtuu tapahtumista, joihin EVM:n jäsen ei voi vaikuttaa. Jos luottojärjestelyä ei pidetä voimassa, rahoitusapua voidaan pyytää ja myöntää sovellettavien sääntöjen mukaisesti jossakin muussa muodossa tämän sopimuksen nojalla.”.

23) Korvataan 15 artiklan 5 kohta seuraavasti:

”5. Johtokunta tekee keskinäisellä sopimuksella, toimitusjohtajan ehdotuksesta ja saatuaan toimitusjohtajalta ja Euroopan komissiolta 13 artiklan 7 kohdan mukaisesti annettavan kertomuksen, tarvittaessa päätöksen ensimmäistä rahoitusapuerää seuraavien rahoitusapuerien maksamisesta.”.

24) Korvataan 16 artiklan 5 kohta seuraavasti:

”5. Johtokunta tekee keskinäisellä sopimuksella, toimitusjohtajan ehdotuksesta ja saatuaan toimitusjohtajalta ja Euroopan komissiolta 13 artiklan 7 kohdan mukaisesti annettavan kertomuksen, päätöksen ensimmäistä rahoitusapuerää seuraavien rahoitusapuerien maksamisesta.”.

25) Korvataan 17 artiklan 5 kohta seuraavasti:

”5. Johtokunta tekee keskinäisellä sopimuksella, toimitusjohtajan ehdotuksesta ja saatuaan toimitusjohtajalta ja Euroopan komissiolta 13 artiklan 7 kohdan mukaisesti annettavan kertomuksen, päätöksen rahoitusavun maksamisesta tuensaajana olevalle jäsenvaltiolle ensimmäisillä operaatioiden kautta.”.

26) Lisätään artikla seuraavasti:

”18 a ARTIKLA

Varautumisjärjestely

1. Hallintoneuvosto voi päättää yhteisen kriisinratkaisuneuvoston esittämän, varautumisjärjestelyä koskevan pyynnön perusteella toimitusjohtajan ehdotuksesta myöntää yhteiselle kriisinratkaisuneuvostolle varautumisjärjestelyn, joka kattaa kaikki Euroopan unionin oikeudessa vahvistetut yhteisen kriisinratkaisurahaston mahdolliset käyttötarkoitukset, kunhan asianmukaisista suojatoimista huolehditaan.

Varautumisjärjestelyn puitteissa myönnettävien lainojen ja niihin liittyvien maksujen hyväksymiskriteerit esitetään liitteessä IV. Hallintoneuvosto voi päättää muuttaa varautumisjärjestelyn puitteissa myönnettävien lainojen ja niihin liittyvien maksujen hyväksymiskriteerejä ja muuttaa liitettä IV vastaavasti. Tällainen muutos tulee voimaan EVM:n jäsenten ilmoitettua tallettajalle asiaan sovellettavien kansallisten menettelyjensä saattamisesta päätökseen.

Hallintoneuvosto määrittää varautumisjärjestelyn keskeiset rahoitusehdot, nimelliskaton ja siihen mahdollisesti tehtävät mukautukset, määräykset pankkien kriisinratkaisua koskevan lainsäädäntökehyksen pysyvyysehdon noudattamisen todentamismenettelystä ja varautumisjärjestelyä ja sen käyttöä koskevista seurauksista sekä ehdot, joiden täytyessä hallintoneuvosto voi päättää, että varautumisjärjestely lakkautetaan, ja ehdot ja määräajat, joiden täytyessä hallintoneuvosto voi 8 kohdan nojalla päättää, että varautumisjärjestelyä jatketaan.

2. Varautumisjärjestely toteutetaan valmiusluottolimiittinä, jonka puitteissa voidaan myöntää lainoja.
3. Varautumisjärjestelyn yksityiskohtaiset rahoitusehdot vahvistetaan yhteisen kriisinratkaisuneuvoston kanssa tehtävässä varautumisjärjestelysopimuksessa, jonka johtokunta hyväksyy keskinäisellä sopimuksella ja jonka toimitusjohtaja allekirjoittaa.
4. Johtokunta hyväksyy yksityiskohtaiset ohjeet varautumisjärjestelyn toteutusta koskevista järjestelyistä, mukaan lukien menettelyt, joilla varmistetaan, että päätökset 5 kohdan nojalla tehdään nopeasti, ja tarkastelee näitä ohjeita säännöllisin väliajoin uudelleen.
5. Johtokunta päättää liitteessä IV määrättyjä kriteerejä noudattaen keskinäisellä sopimuksella varautumisjärjestelyn puitteissa myönnettävistä lainoista ja niihin liittyvistä maksuista yhteisen kriisinratkaisuneuvoston esittämän, kaikki asiaankuuluvat tiedot sisältävän, Euroopan unionin oikeuteen sisältyvät luottamuksellisuusvaatimukset huomioon ottavan lainapyynnön, toimitusjohtajan ehdotuksen ja yhteisen kriisinratkaisuneuvoston takaisinmaksukyvystä tehdyn arvioinnin sekä tarvittaessa Euroopan komission ja EKP:n 6 kohdan nojalla tekemien arviointien perusteella. Johtokunta voi keskinäisellä sopimuksella päättää siirtää tässä kohdassa määrätyn tehtävän toimitusjohtajalle määrätyn ajanjakson ja määrän osalta johtokunnan hyväksymissä ohjeissa vahvistettuja sääntöjä noudattaen.

6. Poiketen siitä, mitä 4 artiklan 3 kohdassa määrätään, käytetään kiireellistä äänestysmenettelyä, jos sekä Euroopan komissio että EKP toteavat erillisissä arvioinneissa, että jos johtokunta ei tee pikaisesti tämän artiklan 5 kohdan ensimmäisessä virkkeessä tarkoitettua päätöstä varautumisjärjestelyn puitteissa myönnettävistä lainoista ja niihin liittyvistä maksuista, euroalueen talouden ja rahoituksen kestävyys vaarantuisi. Tällaisen päätöksen tekeminen keskinäisellä sopimuksella kyseisessä kiireellisessä menettelyssä edellyttää 85 prosentin määräenemmistöä annetuista äänistä. Tätä kohtaa ei sovelleta, jos tämän artiklan 8 kohdan ja siihen liittyvien hallintoneuvoston hyväksymien määräysten nojalla on käynnissä pankkien kriisintarkkaisu koskevan lainsäädäntökehityksen pysyvyyttä koskevia menettelyjä.

Ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettua kiireellistä menettelyä käytettäessä tehdään siirto hätärahastoon, jotta voidaan muodostaa erityinen varanto, josta voidaan kattaa kyseisessä kiireellisessä menettelyssä hyväksytyistä lainoista ja niihin liittyvistä maksuista aiheutuvat riskit. Johtokunta voi keskinäisellä sopimuksella päättää peruuttaa hätärahaston ja siirtää sen käsittämät varat takaisin vararahastoon ja/tai maksettuun pääomaan.

Kun tätä kiireellistä äänestysmenettelyä on käytetty kaksi kertaa, ensimmäisen alakohdan soveltaminen keskeytetään, kunnes hallintoneuvosto päättää peruuttaa tällaisen keskeytyksen. Kun hallintoneuvosto päättää peruuttaa tällaisen keskeytyksen, se tarkastelee uudelleen äänten enemmistöä, jota päätöksen tekeminen kyseisessä menettelyssä edellyttää, ja määrittää olosuhteet, joissa uudelleentarkastelu on jatkossa tehtävä, ja se voi päättää muuttaa tätä kohtaa vastaavasti, äänestyskynnystä alentamatta. Tällainen muutos tulee voimaan EVM:n jäsenten ilmoitettua tallettajalle asiaan sovellettavien kansallisten menettelyjensä saattamisesta päätökseen.

7. EVM:ssä otetaan käyttöön asianmukainen varoitusjärjestelmä, jolla varmistetaan, että se saa ajoissa varautumisjärjestelyn puitteissa erääntyvät takaisinmaksut.

8. Varautumisjärjestely ja sen käyttö tämän artiklan nojalla edellyttää, että pankkien kriisintarkkaisu koskevan lainsäädäntökehyksen pysyvyysehtoa noudatetaan. Jos pankkien kriisintarkkaisu koskevan lainsäädäntökehyksen pysyvyysehtoa ei noudateta, käynnistetään kattava uudelleentarkastelu ja varautumisjärjestelyn jatkaminen edellyttää hallintoneuvoston päätöstä. Hallintoneuvosto määrittää 1 kohdan nojalla täydentävät määräykset pankkien kriisintarkkaisu koskevan lainsäädäntökehyksen pysyvyysehdon noudattamisen todentamismenettelystä ja varautumisjärjestelyä ja sen käyttöä koskevista seurauksista.

9. Sovellettaessa tämän artiklan 8 kohtaa pankkien kriisintarkkaisu koskevan lainsäädäntökehyksen pysyvyys koostuu seuraavista:

- a) vakausmaksujen siirrosta yhteiseen kriisintarkkaisu rahastoon ja rahasto-osuuksien yhdistämisestä 21 päivänä toukokuuta 2014 tehdyn hallitustenvälisen sopimuksen, jäljempänä 'hallitustenvälinen sopimus', 9 artiklan 1 kohdassa määriteltyjen sääntöjen hallitustenvälisen sopimuksen 9 artiklan 1 kohdassa määritelty pysyvyys; ja
- b) velkakirjojen arvon alaskirjaukseen ja omia varoja ja alentamiskelpoisia velkoja koskevaan vähimmäisvaatimukseen liittyvien, pankkien elvytys- ja kriisintarkkaisu suoraan, yhteistä kriisintarkkaisu mekanismia koskevassa asetuksessa ja luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten vakavaraisuusvaatimuksista ja asetuksen (EU) N:o 648/2012 muuttamisesta 26 päivänä kesäkuuta 2013 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 575/2013* säädettyjen periaatteiden ja sääntöjen pysyvyys, siltä osin kuin nämä periaatteet ja säännöt ovat merkityksellisiä kriisintarkkaisu rahaston rahoitusvarojen säilyttämisen kannalta.

10. EVM tekee tämän artiklan täytäntöönpanon yhteydessä tiivistä yhteistyötä niiden jäsenvaltioiden kanssa, jotka EVM:n ohella osallistuvat kriisinratkaisurahastolle myönnettävään varautumisrahoitukseen.

* EUVL L 176, 27.6.2013, s. 1.”.

27) Korvataan 19 artiklan otsikko seuraavasti:

”Rahoitusapuvälineiden luettelon uudelleentarkastelu ja muuttaminen”.

28) Korvataan 20 artiklan 1 ja 2 kohta seuraavasti:

”1. Myöntäessään vakaustukea tai kriisinratkaisurahastolle myönnettävää varautumisrahoitusta EVM pyrkii kattamaan rahoitus- ja toimintakustannuksensa kokonaisuudessaan ja se saa lisäksi asianmukaisen marginaalin.

2. Kaikkien rahoitusapuvälineiden ja kriisinratkaisurahastolle myönnettävän varautumisrahoituksen hinnoittelu määrätään yksityiskohtaisesti hallintoneuvoston hyväksymissä hinnoitteluohjeissa.”.

29) Korvataan 21 artiklan 1 kohta seuraavasti:

”1. EVM:llä on valtuudet ottaa tarkoitustensa täyttämiseksi lainaa pääomamarkkinoilla pankeilta, rahoituslaitoksilta taikka muilta henkilöiltä tai laitoksilta.”.

30) Korvataan 30 artiklan 5 kohta seuraavasti:

”5. Hallintoneuvosto asettaa vuosikertomuksen EVM:n jäsenten kansallisten parlamenttien ja ylinten tilintarkastuselinten käyttöön sekä Euroopan tilintarkastustuomioistuimen ja Euroopan parlamentin käyttöön.”.

31) Lisätään 37 artiklaan kohta seuraavasti:

”4. EVM:n jäsenten väliset riidat, jotka koskevat 18 a artiklassa määrätyn pankkien kriisinratkaisua koskevan lainsäädäntökehyksen pysyvyysehdon noudattamista, voidaan saattaa suoraan Euroopan unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi hallintoneuvoston 18 a artiklan 1 ja 8 kohdan nojalla määrittämän menettelyn mukaisesti. Euroopan unionin tuomioistuimen tuomio sitoo menettelyn osapuolia; EVM toimii tällaisen tuomion mukaisesti.”.

32) Korvataan 38 artiklan ainoa kohta seuraavasti:

”EVM:llä on tarkoitustensa edistämiseksi oikeus tehdä tämän sopimuksen ehtojen mukaisesti yhteistyötä IMF:n kanssa, minkä tahansa sellaisen valtion kanssa, joka antaa EVM:n jäsenelle rahoitusapua tapauskohtaisesti, minkä tahansa Euroopan unionin jäsenvaltion kanssa ja minkä tahansa sellaisen kansainvälisen järjestön tai yksikön kanssa, jolla on tehtäviä asiaan liittyvillä aloilla.”.

- 33) Lisätään 40 artiklaan kohta seuraavasti:

”4. Hallintoneuvosto voi tämän artiklan 2 kohdassa tarkoitetun siirron helpottamiseksi luoda peruspääoman lisäerän, joka on joidenkin tai kaikkien ERVV:n osakkeenomistajien merkittävissä 10 päivänä kesäkuuta 2010 allekirjoitetun ERVV-puitesopimuksen (sellaisena kuin se on muutettuna) liitteessä 2 vahvistetun jakoperusteen mukaisesti, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 8–11 artiklan ja 39 artiklan soveltamista. Lisäerä koostuu vaadittaessa maksettavasta pääomasta, sillä ei ole äänioikeutta (vaikka tällaista pääomaa vaadittaisiin maksettavaksi) ja siihen sovelletaan enimmäismäärää, joka vastaa siirrettyjen ERVV:n lainajärjestelyjen jäljellä olevan pääoman yhteismäärää kerrottuna enintään 165 prosentilla. Hallintoneuvosto päättää vaadittaessa maksettavaa pääomaa koskevien maksuvaatimusten ja maksujen tavasta ja olosuhteista lisäerän osalta.

Edellä 2 kohdassa tarkoitettu siirto ei lisää ERVV:n ja EVM:n vastuiden yhteismäärää verrattuna tilanteeseen, jossa kyseistä siirtoa ei tapahdu. Lisäerällä tuetaan ERVV:n lainojen siirtoa, ja se pienenee kyseisten lainojen takaisinmaksun mukaisesti.

Hallintoneuvoston ensimmäisen alakohdan nojalla tekemä päätös tulee voimaan sen jälkeen, kun EVM:n jäsenet ovat ilmoittaneet tallettajalle sovellettavien kansallisten menettelyjensä päätökseen saattamisesta.”.

- 34) Korvataan 45 artiklan 1 ja 2 kohta seuraavasti:

”1. Liite I: EVM:n jakoperuste;

2. Liite II: Peruspääomaan tehdyt merkinnät;
 3. Liite III: EVM:n ennalta varautuvan rahoitusavun kelpoisuuskriteerit; ja
 4. Liite IV: Varautumisjärjestelyn puitteissa myönnettävien lainojen ja niihin liittyvien maksujen hyväksymiskriteerit.”.
- 35) Lisätään liite III seuraavasti:

”LIITE III

EVM:n ennalta varautuvan rahoitusavun kelpoisuuskriteerit

1. Jäljempänä esitetään EVM:n ennalta varautuvan rahoitusavun kelpoisuuskriteerit, jotka on määritetty ottaen huomioon seuraavat:
 - a) Euroalueen huippukokouksen 14 päivänä joulukuuta 2018 antama julkilausuma, jossa hyväksyttiin EVM:n uudistuksen pääpiirteitä koskeva asiakirja, jonka mukaan kelpoisuuskriteerejä, joilla arvioidaan talouden ja rahoitusmarkkinoiden toimivuutta, selkeytetään ja laajennettuihin ehtoihin perustuva luottolimiitti on välineenä edelleen käytössä EVM:n nykyisten ohjeiden mukaisesti; ja

- b) Euroopan komission ja EVM:n tulevaa yhteistyötä koskeva yhteinen kanta, joka on EVM:n uudistuksen pääpiirteitä koskevan asiakirjan liitteenä, sekä Euroopan unionin oikeudellisessa kehyksessä määritetyt toimielinten tehtävät ja toimivalta.

Kun lisäksi otetaan huomioon, että EVM:n ennalta varautuvan rahoitusavun myöntämismenettelyssä noudatetaan tämän sopimuksen 13 ja 14 artiklaa ja että tämän sopimuksen 14 artiklan 1 kohdan mukaan hallintoneuvosto voi päättää myöntää ennalta varautuvaa rahoitusapua EVM:n jäsenelle, jonka julkinen velka on kestävä, ja että johtokunta hyväksyy yksityiskohtaiset ohjeet EVM:n ennalta varautuvan rahoitusavun toteutusta koskevista järjestelyistä tämän sopimuksen 14 artiklan 5 kohdan mukaisesti,

2. Ennalta varautuvan ehdollisen luottolimiitin myöntämistä koskevat kelpoisuus-kriteerit:

Ennalta varautuvan ehdollisen luottolimiitin saaminen perustuu kelpoisuus-kriteereihin ja rajoittuu EVM:n jäseniin, joiden talouden ja rahoitusmarkkinoiden tilanne on perustaltaan vahva ja joiden julkinen velka on kestävä. Sääntönä on, että EVM:n jäsenten on täytettävä määrälliset vertailuarvot ja noudatettava laadullisia ehtoja, jotka liittyvät EU:n valvontaan. On arvioitava, täyttääkö mahdollinen EVM:n avunsaajajäsen ennalta varautuvan ehdollisen luottolimiitin ehdot, seuraavien kriteerien perusteella:

- a) määrällisten julkisen talouden vertailuarvojen noudattaminen. EVM:n jäsen ei saa olla liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn kohteena, ja sen on täytynyt täyttää seuraavat kolme vertailuarvoa ennalta varautuvaa rahoitusapua koskevaa pyyntöä edeltävien kahden vuoden aikana:
 - i) julkisen talouden alijäämä on enintään 3 prosenttia suhteessa BKT:hen;
 - ii) julkisen talouden rakenteellinen rahoitusasema on maakohtaisen vähimmäisvertailuarvon* tasolla tai sen yläpuolella;
 - iii) velan vertailuarvo, joka on määritelty niin, että julkisen talouden velka suhteessa BKT:hen on alle 60 prosenttia tai ero suhteessa 60 prosenttiin on edellisten kahden vuoden aikana pienentynyt keskimäärin kahdeskymmenesosalla vuodessa;
- b) liiallisia epätasapainoja ei ole. EVM:n jäsenellä ei saisi olla todettu olevan liiallisia epätasapainoja EU:n valvonnan yhteydessä;
- c) näyttöä siitä, että se on tarvittaessa saanut kohtuullisin ehdoin rahoitusta kansainvälisiltä pääomamarkkinoilta;
- d) kestävä ulkoinen rahoitusasema; ja
- e) ei ole vakavia rahoitussektorin haavoittuvuustekijöitä, jotka vaarantavat EVM:n jäsenen rahoitusvakauden.

3. Laajennettuihin ehtoihin perustuvan luottolimitin kelpoisuuskriteerit

EVM:n jäsenille, joille ei voida myöntää ennalta varautuvaa rahoitusapua, koska ne eivät täytä tiettyjä kelpoisuuskriteerejä, mutta joiden yleinen talous- ja rahoitusmarkkinatilanne on edelleen vahva ja joiden julkinen velka on kestävä, voidaan myöntää laajennettuihin ehtoihin perustuva luottolimiitti.

* Vähimmäisvertailuarvo on rakenteellisen rahoitusaseman taso, joka tarjoaa varmuusmarginaalin suhteessa SEUT-sopimuksen 3 prosentin raja-arvoon tavanomaisissa suhdanneolosuhteissa. Sitä käytetään ennen kaikkea yhtenä kolmesta suureesta, joiden avulla lasketaan keskipitkän aikavälin vähimmäistavoite.”.

36) Lisätään liite IV seuraavasti:

”LIITE IV

Varautumisjärjestelyn puitteissa myönnettävien lainojen ja niihin liittyvien maksujen hyväksymiskriteerit

1. Jäljempänä esitetään varautumisjärjestelyn puitteissa myönnettävien lainojen ja niihin liittyvien maksujen hyväksymiskriteerit, jotka on määritetty ottaen huomioon seuraavat:
 - a) yhteisen kriisinhallintarahaston yhteisen varautumisjärjestelyn ehdot, jotka hyväksyttiin eurohuippukokouksessa 14 päivänä joulukuuta 2018;

- b) tämän sopimuksen johdanto-osan 15 b kappale, jossa muistutetaan, että 14 päivänä joulukuuta 2018 pidetyssä eurohuippukokouksessa hyväksytyissä kriisinratkaisurahaston yhteisen varautumisjärjestelyn ehdoissa esitetään varautumisjärjestelyn puitteissa suoritettavia maksuja koskevat kriteerit, joihin kuuluvat muun muassa viimesijaisen lainanantajan ja keskipitkän aikavälin budjettineutraaliuden periaatteet, yhteistä kriisinratkaisumekanismia koskevan asetuksen ja pankkien elvytys- ja kriisinratkaisudirektiivin täysimääräinen noudattaminen sekä lainsäädäntökehyksen pysyvyys;
- c) tämän sopimuksen 12 artiklan 1a kohta, jonka mukaan varautumisjärjestelyn puitteissa myönnetään lainoja vasta viimesijaisesti ja vain sen verran kuin on keskipitkällä aikavälillä budjettineutraalia;
- d) tämän sopimuksen 18 a artiklan 8 kohta, jonka mukaan varautumisjärjestely ja sen käyttö edellyttää, että pankkien kriisinratkaisua koskevan lainsäädäntökehyksen pysyvyysehtoa noudatetaan, ja että hallintoneuvosto määrittää tämän sopimuksen 18 a artiklan 1 kohdan nojalla täydentävät määräykset tämän ehdon noudattamisen todentamismenettelystä ja varautumisjärjestelyä ja sen käyttöä koskevista seurauksista;
- e) tämän sopimuksen 18 a artiklan 5 kohta, jonka mukaan johtokunta päättää tässä liitteessä määrättyjä kriteerejä noudattaen keskinäisellä sopimuksella varautumisjärjestelyn puitteissa myönnettävistä lainoista ja niihin liittyvistä maksuista,

ja ottaen huomioon, että varautumisjärjestelyn myöntämis- ja toteutusmeneteltyssä noudatetaan tämän sopimuksen 18 a artiklaa ja että tämän sopimuksen 18 a artiklan 4 kohdan mukaan johtokunta hyväksyy yksityiskohtaiset ohjeet varautumisjärjestelyn toteutusta koskevista järjestelyistä.

2. Varautumisjärjestelyn puitteissa myönnettävien lainojen ja niihin liittyvien maksujen hyväksymiskriteerit:
- a) varautumisjärjestelyyn turvautuminen on vasta viimeinen keino. Tämä tarkoittaa, että
 - i) yhteisen kriisinratkaisurahaston rahoitusvarat, jotka ovat käytettävissä yhteistä kriisinratkaisumekanismia koskevan asetuksen 76 artiklan mukaisesti ja joita ei ole jo sidottu kriisinratkaisutoimiin, on käytetty loppuun, mukaan lukien tilanne, jossa kriisinratkaisurahastossa on käytettävissä varoja, mutta ne eivät kyseisessä kriisinratkaisutapauksessa riitä;
 - ii) jälkikäteen suoritettavat maksut eivät ole riittäviä tai niitä ei ole välittömästi saatavilla; ja
 - iii) yhteinen kriisinratkaisuneuvosto ei voi ottaa yhteistä kriisinratkaisumekanismia koskevan asetuksen 73 ja 74 artiklan mukaisesti lainaa ehdoilla, joita se pitää hyväksyttävänä;
 - b) noudatetaan keskipitkän aikavälin budjettineutraaliuden periaatetta. Yhteisen kriisinratkaisuneuvoston takaisinmaksukyky riittää siihen, että se voi keskipitkällä aikavälillä maksaa varautumisjärjestelyyn perustuvat lainat kokonaan takaisin;
 - c) pyydettyt varat ovat EVM:n käytettävissä. Käteismaksujen tapauksessa EVM on saanut varat EVM:n kannalta hyväksyttävien ehdoin tai, kun on kyse muista kuin käteismaksuista, arvopaperit on luotu laillisesti ja niitä säilytetään asianmukaisessa arvopaperikeskuksessa;

- d) kaikki hallitustenvälisen sopimuksen osapuolet, joiden alueella asianomainen kriisinratkaisutoimi toteutetaan, ovat noudattaneet velvollisuuttaan siirtää alueellaan toimiluvan saaneilta laitoksilta saadut rahoitusosuudet kriisinratkaisurahastoon;
- e) ei olla sellaisessa tilanteessa, että yhteinen kriisinratkaisuneuvosto on laininlyönyt EVM:stä tai miltä tahansa muulta lainanantajalta saamiensa lainojen maksuja, tai jos ollaan, yhteinen kriisinratkaisuneuvosto on esittänyt johtokuntaa tyydyttävän suunnitelman tällaisen maksulaininlyöntitilanteen korjaamiseksi;
- f) tämän sopimuksen 18 a artiklan 9 kohdassa määriteltyä pankkien kriisinratkaisua koskevan lainsäädäntökehityksen pysyvyysehtoa noudatetaan siten kuin hallintoneuvosto on tämän sopimuksen 18 a artiklan 1 ja 8 kohdan nojalla määrittänyt; ja
- g) kriisinratkaisumääräys on kaikilta osin Euroopan unionin oikeuden mukainen ja se on tullut voimaan Euroopan unionin oikeuden mukaisesti.”.

2 ARTIKLA

Tallettaminen

Tämä muutossopimus talletetaan Euroopan unionin neuvoston pääsihteeristön, jäljempänä ’tallettaja’, huostaan; tallettaja toimittaa oikeaksi todistetut jäljennökset kaikille allekirjoittajille.

3 ARTIKLA

Konsolidointi

Tallettaja laatii Euroopan vakausmekanismin perustamisesta tehdyn sopimuksen konsolidoidun toisinnon ja toimittaa sen kaikille allekirjoittajille.

4 ARTIKLA

Ratifiointi tai hyväksyminen

1. Tämän muutossopimuksen voimaantulo edellyttää, että allekirjoittajat ratifioivat tai hyväksyvät sen. Ratifioimis- tai hyväksymiskirjat talletetaan tallettajan huostaan.
2. Tallettaja ilmoittaa kustakin tallettamisesta ja tallettamispäivästä muille allekirjoittajille.

5 ARTIKLA

Voimaantulo ja liittyminen

1. Tämä muutossopimus tulee voimaan päivänä, jona kaikki allekirjoittajat ovat tallettaneet ratifioimis- tai hyväksymiskirjat.

2. Tämä muutossopimus on ennen sen voimaantuloa avoinna liittymistä varten Euroopan unionin jäsenvaltioille, jotka liittyvät Euroopan vakausmekanismin perustamisesta tehtyyn sopimukseen sen 2 ja 44 artiklan mukaisesti.

Euroopan vakausmekanismin perustamisesta tehdyn sopimuksen 2 ja 44 artiklaa sovelletaan myös tähän muutossopimukseen liittymiseen.

Liittyvän jäsenvaltion on esitettävä tähän muutossopimukseen liittymistä koskeva hakemus samaan aikaan Euroopan vakausmekanismin perustamisesta tehtyyn sopimukseen liittymistä koskevan hakemuksen kanssa. Hallintoneuvoston hyväksyttyä hakemuksen Euroopan vakausmekanismin perustamisesta tehdyn sopimuksen 44 artiklan nojalla liittymisen tulee voimaan, kun Euroopan vakausmekanismin perustamisesta tehtyä sopimusta ja tätä muutossopimusta koskevat liittymisasiakirjat talletetaan samanaikaisesti.

Tehty ...ssa/ssä ... päivänä ...kuuta ... yhtenä kappaleena, jonka englannin-, espanjan-, hollannin-, iirin-, italian-, kreikan-, latvian-, liettuan-, maltan-, portugalin-, ranskan-, ruotsin-, saksan-, slovakin-, sloveenin-, suomen- ja vironkieliset toisinnot ovat yhtä todistusvoimaiset.